

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Chronici Ditmari Episcopi Merspurgensis Libri IIX

Thietmarus <Merseburgensis>

Helmeſtadi[i], 1667

Lib. VII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11072

CHRONICI
DITMARI EPISCOPI
MERSEBURGII

LIB. VII.

Ecuris à Dominica incarnatione post millena-
rii plenitudinem numeri annis tredecim, & in
subsequentis anni secundo mense, ac hebdo-
mada tertia, anno autem regni ejus tertio de-
cimo, & die dominica, ac vi. Cal. Martii, Hen-
ricus Dei gratia Rex inelytus à senatoribus duo-

Henricus
Rex curi
Kunigun-
da regina
imperiale
nomen sus-
cepit, an-
no 1013.

Lambert.
Schaffnab.
refert ad
annum 1013.

decim vallatus, quorum vi. rasi barba, alii proluxa mystice
incedebant cum baculis, cum dilecta suimet conjugè *Cune-*
gunda ad Ecclesiam sancti Petri, Papa expectante, venit, &
antèquam introduceretur, ab eodem interrogatus, *si fidelis*
vellet Romana patronus esse, & defensor, Ecclesia, sibi autem suisq;
successoribus per omnia fidelis, devota professione respondit, &
tunc ab eodem inunctionem & coronam cum contestali sua
suscepit. Priorem autem coronam super altare Principis A-
postolorum suspendi præcepit. Eodem die Papa eis cœnam
ad Lateranum fecit copiosam. In octavo vero die inter Ro-
manos & nostrates magna oritur commotio in ponte Tiberi-
no, & utrinque multi corruerunt, nocte eos ad ultimum diri-
mente. Hujus rei auctores Germani tres extiterè, *Hug, Hecil,*
Ecilin, qui postea capti sunt, & in custodia detenti: ex quibus
unus in his partibus evasit, secundus autem ad Fuldam dedu-
ctus est, in *Vitkanstelnè* autem castello tertius diu servatur.
Arnulphum fratrem suum, quem *Ravennati* antea præfecit Ec-
clesiæ *Cæsar*, denuo inthronizatum ab Apostolico ibidem con-

Arnulphus
Cæsaristras-
ter Episcopus
Rayennas

secrari

secrari præcepit. Supplantatorem autem *Ethebertum* ejus injuste ibi diu sedentem, primo voluit degradare, sed assidua piorum devictus intercessione, alteri præficitur Ecclesiæ, nomine *Aritia*. In *Ravenna* duos & *Roma* totidem synodali judicio Papa deposuit, ab Archiepiscopo *Leone* jam muto consecratos. Dominicam resurrectionem Imperator in *Papia* civitate celebrans, instabilem Longobardorum mentem, caritate cunctis exhibita firmavit. Dehinc sedatis tumultibus universis, reversus est ab Italia, & *Hadvvigus* ab hoc admodum gavisus, Vercellensem invasit civitatem, *Leone* ejusdem Episcopo vix effugiente. Omnem quoque hanc civitatem comprehendens, iterum superbire cœpit: quem, ut in sequentibus expono, divina majestas nimis humiliatum se culpabilem cognoscere cœgit. In his partibus Cæsar Episcopatum, quod erat tertium devoti operis sui ornamentum, in *Bobia* civitate, ubi *Christicolæ* sancti & confessores incliti *Columbanus* & *Artala* corporaliter requiescunt, communi consilio & licentia comprovincialium Episcoporum construxit: quia summa necessitas, & quæ eam præcellit, Christi charitas, ad hoc instigavit. Hic cum maxima prosperitate & gloria Alpinas superat difficultates, ac nostræ regionis adiit serenitates, quia aëris & habitatorum qualitates nostris non concordant partibus. Multæ sunt, proh dolor in *Romania* atque in *Longobardia* insidiæ: cunctis huc advenientibus exigua patet charitas: Omne quod ibi hospites exigunt, venale est, & hoc cum dolo, multique toxico hic pereunt adhibito. Eodem anno iv. Calend. Martii, obiit *Carolus Comes*, *Rigdagi* Marchionis filius, qui omne suum beneficium injuste accusantium turgida inflatione, & nulla sua culpa prius perdidit, & illatum facinus æquanimiter portavit. Eodem die neptis mea *Mathildis*, quæ in saltu cum domina *Harbui* Abbatissa jure consanguinitatis diu nutriebatur, animam exhalavit, quam

Itali fallaces.

Carolus Riddagi F.

quam quia sibi successuram venerabilis matrona semper optavit, insolabili moerore mortuam flevit, & hanc in proximo mense Julio iv. Non. eadem subsequitur. De cujus laudabili vita quædam breviter percurro. Fuit hæc Regina *Mathildis* inclyta neptis, ac in XIII. ætatis suæ anno Geronis filio Marchionis *Sigifrido* nupserat, & cum eo tantum VII. annos conjuncta erat. Post cujus excessum ob domini amorem, & tristis solatium senioris, sacrum à *Bernhardo* Antistite velamentum, & mox consecrationem, ut prædixi, suscepit, sedens LV. annos: tam assidua in Christi servitio, ut Anna; & tantæ largitatis, ut Sareptana, in castitate & abstinentia similis Judith: Ecclesiam sibi commissam diversis decorans ornatus. Hujus obitum signa prænunciabant. Vivarium, quod in orientali parte urbis positum est, usque in mediam diem apparuit sanguineum, & post viridi colore est variatum. Multis est visum, quod meritis istius neptis mea secum palma virginitatis præcederet. Sepulta autem egregia Christi sponsa à *Bernhardo*, antiquæ civitatis Episcopo, non ubi petiit, sed ubi generis congregatio sua rogavit in medio Ecclesiæ coram sanctæ crucis altari, ubi postmodum per ejus nobile meritum cuidam viro diu debili, & cum scabellis diu ambulanti, tribuit omnipotens Deus facilem gressum. Imperator autem transcensis Alpibus, cæterisque adiacentibus provinciis regendo decursis, natale domini celebravit in *Palitzi*, & post hæc ad *Merseburg* veniens, *Bolizlavi* fidem & auxilium suis innotuit fidelibus, & ut ab eis ad excusationem, aut indictæ rei emendationem is vocaretur, unanimes poscit. Interim nepos meus Comes *Virinbarius*, instinctu malefuadæ juven-

Hedvvigã
illam Sigefridi conjugem vocat Auctor Chronic. Môtis Ser. pag. 36.

Wirinbaris rapit Reinildam.

Aa

scientia

scientia & consilio suimet unquam sociaretur marito, hæc
 antea firmiter promisit, & ob hoc cum clamore & ejulatu
 deducitur. Hoc audientes cum clientibus satellites, armati
 conveniunt, & ex his unus *Vullert* nomine vulnere dito rati-
 datur. Sed una ex ancillis cum se pariter abduci rogaret &
 jussu senioris sui hanc sumere *Albinus* nobilis voluisset, valla-
 tur undique, & nepotem meum jam tunc egressum revocat
 in auxilium. Hic antequam ei succurreretur, proh dolor,
 oppetiit, & dominus ejus adveniens intra clauditur, & ab uno
 servorum sauciatur, quem protinus lancea perfoctum muro
 infixit, & cæteros, ut sibi propius accedere non auderent, ter-
 ruit: & cum suos longè cum matrona jam exisse, sibi autem
 nullum evadendi locum patere vidisset, relicto protinus equo,
 se dimisit à muro, & à lapide sequenti admodum depressus,
 tristes vix pervenit ad socios. Aquibus usque ad villici Cæ-
 saris domum portatus, ibi cum paucis est admittus. Et do-
 minam cum magna festinatione avexerunt, nunc hic nunc
 illic cum ea latitantes, & adventum domini sollicitè præsto-
 lantes. Sed villicus iniquitatis hospitem infirmum Impè-
 ratori mox prodidit, & ejus mentem fecit nimis hilarem. Spe-
 ravit enim cum in suam venientem potestatem in exemplum
 aliis periturum, aut pretio ineffabili ab hoc redempturum.
 Nox jam erat, & *Bernhardus* ac *Guncelinus*, & *Vilhelmus* Co-
 mites cum suis militibus à Cæsare missi, ubi ægrotus jacuit,
 veniebant, & hos adfuisse, *Virinharius* à suis præsciens, sibi
 familiarem *Vilhelmum* salutatur, cæteris duobus indicens, si
 gladium elevare potuisset, quod nunquam in eorum potestatem in-
 solumis venire voluisset. *Vilhelmus* vero ejus vulnera ligans,
 & qui ad *Merseburg*, ut sibi jussum fuerat, venire nullo modo
 voluisset, intelligens, à suis eum fecit portari ad proximam
 villam, *Elerstidi* dictam, ibique in domo novis lapidibus fir-
 mata, præcepit custodiri, ipse cum suis ad Imperatorem re-
 versus

versus. Eodem die nos ad præsentiam Cæsaris vocati, quali præsumptione suum nepos meus interruperit votum ab eodem flebili lamentatione percepimus. Namque cum *Bruno* à *Milone* inimico ejus in domo propria, ubi omnibus pax habenda est, occideretur, idque ab omnibus indigenis Imperatori lugubriter intimaretur, multum rogatus, ut suorum more antecessorum tam sceleratis hominibus prædium cum incolatu prohiberet, idque Sacramentis firmare ex sua parte jussisset, elevatis manibus, omnipotenti Deo & cunctis præsentibus illud se, quamdiu viveret, impleturum promisit. Et quia scimus, multò satius esse, bonum non vovere Deo, quàm postea declinare, rogitemus eum, cui hæc dedit promissa, sicubi ea humanitatis gratia, seu malo is fregerit hortatu, emendatione condigna resipiscat. Post Imperatoriam lamentationem optimi quique dedere consilium, ut comprehensis omnibus suimet bonis, domina revocaretur, & huius rei authores aut capti præsentarentur, aut fugientes usque ad mortem persecutionem paterentur. Ipse autem Comes superata infirmitate, si culpabilis efficeretur, capite privaretur: si autem hæc omnia cum consensu matronæ acta fuissent, optimè uteretur sponsa. Frater meus Comes *Henricus* hæc ad implenda illico mittitur, & ut ad *Alfidi* ad publicum venirent colloquium, jubetur. Illo nunc proficiscente, prædicti Comites advenerunt, & Cæsari, quæ facta sunt, nuntiaverunt. Postera die, id est, in sancti festivitate Martini, *Virinbarius* patienti animo adversa quæque sustinens hæcenus, expiravit, nullum hostibus lucrum, suis autem invincibile damnum relinquens. Ob hoc Rex tristatur, & *Thiedricus* hostis ejus lacrymatur. Hoc ego comperiens, *Thiedrico* nepoti meo abeundi licentiam petii, & corpus amici per satellites meos de *Miminlevo*, ubi tunc Abbatia fuerat, & *Reinholdus* ejusdem provisor egregius debita hoc procuraverat humanitate, ad *Helpithi*, ubi hoc expectabam, reduxi. Sed eodem jam tunc nimis foetente, ex-

Wirinbaril
mors & sepultura

solvi protinus viscera iussi, juxta Ecclesiam jubens sepeliri meam, & usque ad *Vallibi* illud prosequeretur, ponens ad levam dilectæ conjugis. Interim *Cæsar* in *Alstidi* populis jura dabat, & ut præsentibus affirmabant, meis hoc amicis dene-
 gabat. Insula, quæ *Porci* dicitur, quia prius Comes *Bernhardus* prædictum voluit occidere *Virinharium*, per injustos judices sibi eam *Cæsar* præcepit assignari. Hoc *Vigmannus* Comes prohibet, & esse injustum affirmat: omnes populi mussant, & Christum domini peccare occultè clamant. Ibi tunc stella multis in medio apparuit die. Et inde exiens, natalem dominicum in *Polithi* coluit, & in iv. feria ante Pascha ad *Mersburg* venit. In cœna domini *Christma* in ejus præsentia indignus benedixi. In vigilia autem sanctæ resurrectionis, quæ tunc fuit v. Idus Apilis, *Redbaldus*, Abbas *Wirdunensis*, & *Hethenicus*, ejusdem cœnobii præpositus. * In die sancto Archiepiscopus *Gero* missam cantavit, & interim
Othelricus, Bojemiorum Dux, advenit, & dies hos solennes duximus admodum hilares. Interea *Herimannus* Marchio Pascha duxit cum socero, & inde vix solutus ad Imperatorem cum nuncio ejusdem diu expectatus venit. Idem legatus, mentiri semper solitus, ad *Cæsarem* in occidentali parte plus ad perturbandum, quàm, ut simulaverat, ad pacificandum, ab instabili seniore suo missus est. Quem cum consociis suimet Imperator suis familiaribus committens, generos suos gratiam ejusdem nudis pedibus quærentes misericorditer suscepit, & tunc demum *Sbigneum*, ut hæc cerneret, præsentari jussit, & publicè domino ejus respondit. Hic cum alia quam *Cæsar* præceperat domi retulisset, cum præfato Comite, pacem firmare cupiente, jussu Ducis infausti remittitur, & in conspectu Imperatoris & Principum ejus, fallax & invicem disturbans esse convincitur. Tunc iterum se ad excusandum, vel in obœdientiam ad emendandum, à *Cæsare* vocatus

Othelricus
 Dux Bo-
 jem.
 Hermannus
 Marchio
 legatus Bo-
 hem. ad Cæ-
 sarem de-
 ducit.

Sbigneus
 legatus Bo-
 hem.

catus, in præsentiam ejus venire noluit, sed coram Principibus suis hæc fieri postulavit. Sed quantam ei benignitatem Imperator prius ostenderit, lector attende. Præfatus Dux mille artium scientia plenus, filium suimet *Miseconem* ad *Othelricum*, Bojemorum provisorum misit, ut memores mutua consanguinitatis se invicem pacificarent, & cunctis hostibus suis, & maximè Cæsari, pariter resisteret. Ille vero hoc omne in detrimentum sui esse compositum à veracibus accipiens, hunc comprehendit, ex consociis ejus optimos quosque interficiens, ac cæteros una cum seniore capto Bojemiam reduxit, ac in carcerem projecit. Quod cum Imperator comperiret, *Thiedricum* nepotem meum illuc misit, ut satellitem suum sibi redderet, & si de gratia suimet aliquid curaret, hunc nullatenus proderet. Cui hoc fertur responsum dedisse: *Senioris mei jussa in omnibus sequi tam posse quam velle mihi admodum necesse est. Eripuit me nuper indignum omnipotens Deus de ore leonis, ejusq; carulum in perniciem meam missum mihi tradidit, & si hunc liberum abire permitto, certos hostes in patre & filio semper habeo. Sin autem retineo, aliquem cum eo fructum me acquiraturum sperabo. Videat dominus meus in his omnibus, quid sibi placeat, ac mihi aliquatenus perficiat, & hoc totum devotus implebo.* Sed cum *Thiedricus* cum hac legatione reverteretur, alius mox celeriter remittitur, qui eundem mitti rogaret, firmiterque ei præciperet, promittens ex parte Cæsaris omnem ejus excludi sollicitudinem, & bonam firmari pacem. Tunc *Othelricus* nolens volens captivum reddidit, & Imperatorem multum placavit. *Bolizlaus* autem de ereptione filii supra modum gavisus, per internuncios suimet condignas Cæsari gratias egit, postulans, ut cum sibi ad honorem, inimicis autem suis ad dolorem, remitteret, & futuram utriusque remunerationem ipse veraciter agnosceret. Quod Imperator tunc non posse fieri, respondit, sed cum ad *Mersburg*

Boleslai
aftus.

MisecoBo-
leslai F.
captus.

veniret, & cum communi Principum consilio suorum
 Iuntati suimet se tunc satisfacturum promisit. Hoc *Bolizlaus*
 audivit, non bene suscepit, qualiterque filium in suam redi-
 geret potestatem semper tacita mente & crebra legatione re-
 volvit. Ad conditum Cæsar ut venit locum, cunctos opti-
 mates, quid sibi de hac re esset faciendum, consulit. E qui-
 bus *Gero* Archiepiscopus loquitur primus: *cum tempus fuit,*
& cum vestro honore id fieri potuit, me ista hortantem, non exau-
distis: nunc à vobis est mens Bolizlavi, ob longam filii retentionem
& custodiam, aversa, & vereor, si hunc sine obsidibus, aut aliis
confirmationibus remittitis, ut in posterum fidei servitio amborum
careatis. Talia loquentem maxima presentium turba con-
 sequitur, & pars corrupta, id cum honore magno fieri non
 posse ingeminat. Vicit pecunia consilium, & ut hoc Boliz-
 lavo charius esset, in fidem suam cum omnibus, quæ habe-
 bat *Miseconem* recipi iubent. Et hæc * à Cæsare suscipiens,
 reduxit, & promissa percepit, admonens eundem, & filium, ut
 memores Christi & fidei, nullum Cæsari incommodum am-
 plius inferrent, nec suos decipi paterentur amicos. Huic dul-
 ci hortatui fistulæ blandientis more ab his protinus responde-
 tur, quod factis postmodum nullatenus completur. Quamvis
 enim his aut fides parva sit, aut nulla, tamen hoc nobis im-
 putant, quod ex parte Cæsaris & nostrorum, is tam serò re-
 mittitur, qui in numero militum habebatur. Hoc eis erat
 semper in animo, & propterea se in presentiam Cæsaris non
 venire affirmabant. Et verum est, quod vox Evangelica
 testatur, excusationem aliquam hunc quærere, qui ab amico
 familiari meditatur discedere. Hæc Imperator agnoscens à
 nobis discessit, & proximos rogationum dies in *Capungum*
 fuit, quo ipse curtem suam de civitate, *Cassulan* dicta, transtu-
 lit, & ibi cum consilio sui archipræsulis *Heriberti* prædictam
Herhenrico curam commendavit, & tractatis ibidem rebus ne-
 cessariis

Miseo à
 Cæsare di-
 missus.

Capungū,
 Cassella.

cessariis in vigilia pentecostes ad *Immalshusen* venit, illic cum Antistite *Meinverco* hanc sanctam festivè ducens solennitatem. Illic *Valcorbensis* Abbas pius ab cura suspensus deponitur, & unus ex *Larsemensis* monasterio *Drachtmer* sine fratrum consensu prædictorum assignatur. Quo ad sedem suam in hac venienti hebdomada, omnis congregatio, exceptis inflexis abiit, ut *Luinalphus* Abbas prædixit, & locum hunc penè vacuum non sponte reliquit. In his diebus festivis, *Ernestus*, inclytus *Alemania* Dux, pueri successor *Hermanni*, cum in sylva quadam illicitè venaretur, ab uno militum suimet plus ignorantia quam voluntate spontanea, ut cervam sagittare debuit, proh dolor, vulneratur. Hic quia mortem sibi imminere perspexit, socios vocat, & ut reo parcerent supplicat, & quia hic tunc presbyterum, cui sua confiteretur peccata, non habuit, unum ex militibus hujus vice propius accedere jussit. Quem cum adesse perspiceret, omnes, inquit, accedite, & commortalis vestri peccatoris facta, aure cordis percipite, & qualiter curentur unanimiter succurrite, absentibusque cunctis fidelibus peccatricem meimet animam quæso commendate, & uxorem meam, ut honorem suum servet, & mei non obliviscatur, admonere. Hæc dicens, in quoscunque unquam se aliquid deliquisse recordari potuit, cunctis presentibus innotuit, & inox de luce hæc in Cal. Junii discessit, sepultus *Virceburg* juxta patrem suum Marchionem *Luipoldum*, ut ipse rogavit. Hic juvenis, ut spero, felicem habet animam, cui sic ipse vivens testatus est. Plus placuit coram multis hic erubescere, quam coram omnipotenti Deo latere. De hoc exemplum, fratres in Christo, capite, & morbum interius latentem medico coelesti aperite, & antidotum ejus salubre nullatenus spernite, & quicumque sit in fine nostro confessor, non moretur in gementi professione peccator, ut ab eo in coelis invehiatur propitius remissor. Ad supra memoratam solennitatem,

Ernestus
Dux in ve
nato occi
ditur, anno
1014. juxta
Abbat. Ur
sparg. An
nal. Hepi
danni re
ferunt ad
an. 1021.
Dolci

tatem, & ad prædictum locum quidam rusticus de occiduis
 veniens partibus novam Imperatori legationem detulit, &
 hanc nulli nisi soli unquam aperire voluit, portans adhuc
 * Minare, stimulus hunc, quo tunc pecus arans * minavit, cum hoc
 est ante se ei coelitus per columbam iustum fuit. Et hic erat tantæ lon-
 pellere, Vi- gitudinis, ut omnes, qui cum viderant nimis admirarentur.
 de Festum Ipse vero rediens, cunctis interrogantibus indicat jussu Cæsaris,
 in Agere & se ad Aquasgrani post expeditionem venturum, & re-
 Agafones, sponsum ab eo ibidem accepturum: & quia hanc admonitio-
 nem, & crebrò etiam innumerabilem, Imperator sprevit,
 vindictam sensit. In nativitate sancti Johannis Baptistæ.
 Goslaria. quæ tunc proxima erat, ad *Gosleri* Cæsaris veniens, *Ernesti* du-
 catum nepti suæ & filio ejus dedit, & inde ad *Magdaburg* pro-
 ficiscens, interventum Christi militis Mauritii ad exuperan-
 dam hostis *Bolizlavi* contumaciam suppliciter rogavit. De-
 hinc ad locum, qui *Sclancisvordi* vocatur, cum exercitu glo-
 merato perrexit, & magnum comprovincialibus, & Marchio-
 ni eorum *Geroni* intulit damnum. iix. Idus Julii fit nostra
 congregatio, & pro defensione debita habitatoribus his præ-
 datio magna. Postquam nostri *Albim* transierunt, impera-
 trix & ego cum illa ad *Merseburg* pergentes, Cæsaris adven-
 tum in his partibus expectavimus. Nostri autem ut ad pa-
 gum *Lusci* dictum venerunt, à præsidio ex *Ciani* urbe egresso
 tentantur: quod agnoscentes magnam ex eo multitudinem
 occidunt, & *Henricum* qui dicebatur *Superbus*, & qui ex nostra
 regione ob homicidium illò fugit, captum in vinculis Cæsari
 præsentabant. Inde usque ad *Oderam* Imperator profectus
 ad locum, qui *Crosna* dicitur, optimos ab exercitu ad *Mifeco-
 nem* ibi turmatim sedentem misit, ut eum de promissa sibi fide
 admonerent, & propter eum ab Imperatore sua perderet bo-
 na, cum deditioe sua præoccupare voluisset, unanimiter ro-
 garent. Quibus is talibus respondit: *Agnosco me gratia Cæ-
 saris*

Expeditio
 Cæsaris
 in
 Boleslaū.

saris ab inimici potestate ereptum, ac vobis fidem promississe, & eam libenter in omnibus adimplerem, si liber existerem: Nunc autem ut ipsi scitis, sum mei patris dominio subditus, & quia ille hoc prohibet, & sui milites hic modò presentes talia fieri non patiuntur, invitus omitto. Patriam quam queritis meam, si possum defendere, usque ad adventum patris, volo, & tunc eum ad gratiam Caesaris, & ad amorem vestrum inclinare cupio. Hoc nostri audientes, egressi sunt, & hæc Imperatori responsa detulerunt. Interim *Bernhardus* Dux cum suis fautoribus, Episcopis & Comitibus & prophanorum turba *Luiticorum* ab aquilone *Bolizlavum* petiit, & hunc præsentem munita undique secus *Odera* habuit. Cæsar autem in inventione Christi protomartyris *Oderam* transmeans, reluctanter *Poleniorum* multitudinem admodum prostravit, & nemo ex nostris nisi *Hodo* inclytus juvenis cum *Ekkrico* & alio *Guncelini* Comitibus Satellite cecidit. Hic cum *Sigefrido*, *Hodonis* filio Marchionis ab Imperatore accusatus, eò quòd *Bolizlavo* nimis familiaris hætenus fuisset, eodem die viriliter se expurgat, & à suis *Hodo* longè digressus, cum hostes solus fugientes insequeretur, sagitta per caput immissa primo oculum & post vitam perdidit istam. Sed cum *Miseco* ejusdem corpus cognosceret, quia ejus apud nos fuerat custos & sodalis, multum flevit, & id bene procuratum ad exercitum misit. Eorum autem qui ex parte hostili oppetierunt, non minor erat numerus quam sexcenti, prædam relinquentes nostris ineffabilem. Hoc *Bolizlavus* ubi tunc mansit ab internuntiis festinantibus mox rescivit, & quamvis eò libenter pergere voluisset, tamen præsentibus inimicis introitum patefcere ausus non est: quocunque nostri in navibus declinabant, illuc ipse cum suis equo sequebatur alato. Ad ultimum verò creditis celeriter velis, nostri per amnem unum navigabant diem, & inimicis eos tunc comitari non volentibus, littus optatum, securi comprehendunt, & proxima incendunt loca. Quod

Bernhardus
Dux Saxo-
niae.

*Miseco*nis
humani-
tas.

Bb

cum

cum eminns Dux præfatus agnosceret, more solito fugit, & nostris fiduciam & locum nocendi invitus concessit. Dux vero *Bernhardus* cum suis imperatori ad auxilium, sicut ei prius jussum est, venire cum nequisset, per pedites clam missos ei eventum rei & necessitatem inobedientiæ indicens, vastatis circumquaque jacentibus locis, domum rediit. *Othelricus* quoque, qui cum Bavaris ad Casarem venire debuit, ob multas causarum qualitates dimisit, & quamvis hi Imperatorem non comitarentur, tamen fidele servitium sua vicinitate ostendunt. Namque *Othelricus* quandam urbem magnam, *Busine* dictam, petiit, & in ea non minus quam mille viros absque mulieribus & liberis capiens, incendit eandem, & victor remeavit. *Henricus* autem orientalium Marchio cum Bavaris, comperiens *Bolizlavi* milites juxta se prædam fecisse, protinus insequitur, & ex his fortiter resistentibus octogintos occidit, prædamque omnem resolvit. Sed antequam hæc omnia Casar comperiret, multum sollicitus, quamvis parvo uteretur exercitu, tamen potestativè quam diu voluit in his partibus fuit, & tunc reversus ad pagum qui *Diadesisi* dicitur, venit, in angusto, proh dolor, castrametatus loco, ubi nullus excepto apum magistro, qui ibidem tunc interfectus est, sedit. *Bolizlavus* autem audiens Imperatorem alia, quam intraverat, via, hinc exiturum, juxta *Oderam* omnimodis sua firmavit. Sed cum hunc jam abisse comperiret, magnam peditum multitudinem ad locum, ubi noster consedit exercitus, præmisit, præcipiens eis, si aliqua oportunitas sibi accidisset, hujus saltem aliquam partem ladere tentaret. Insuper Abbatem suum, cum nomine, simulata pace ad Casarem misit, qui protinus ab eo explorator esse cognoscitur, & ibidem quousque omnis penè exercitus, factis in præcedenti nocte pontibus, paludem transcenderet præjasentem, detinetur. Tunc ille Monachus

habita

Henricus
Austriæ
Dux.

Bolizlavus
fraudulens
legatio.

habitu, sed dolosa vulpes in actu, & ob hoc amatus à Domino, rediit, & Imperator *Geroni* Archiepiscopo, & *Geroni* inelyto Marchioni, ac *Burckhardo* Comiti Palatino, residuos committens, progreditur, & ut se solito cautius circumspicerent, hortatur. Post hæc ab hostibus propè in sylva latentibus magnus clamor ternis mugitibus attollitur, & mox nostrum agmen sagittariis intermixtim currentibus, ab his appetitur. Quibus primo conflictu secundoque fortiter resistunt, & ex eis multos palantes occidunt. Sed fugientibus quibusdam ex nostris iterum incurrentes dissipant, & separatos sagittis fallentibus perdunt. *Gero* autem Archiepiscopus & *Bruckhardus* Comes vulneratus vix evadentes, *Cæsari* hæc credebant. *Luidolfus* autem juvenis cum paucis capitur, & *Gero* ac *Folcmarus* Comites cum cc. militibus optimis occisi, spoliati sunt, quorum nomina & animas Deus omnipotens misericorditer respiciat, & nos, quorum culpa hi tunc oppetiere, sibi per Christum reconciliet, & ne quid ulterius patiamur, clemens custodiat. Imperator ut hoc triste nuncium audivit, ad tollenda interfectorum corpora redire voluit: sed multorum tardatus consilio, id quasi invitus omisit, & *Eidum* antistitem, qui eis licentia infausti Ducis sepulturam impenderet, & *Geronis* corpus Marchionis imploraret, remisit. Venerabilis verò pater *Cæsari* voluntariè consentiens conuito cursu revertitur, & ut miserabilem aspexit stragem, flebiliter ingemuit, & suppliciter pro his oravit. Hunc cum victores & tunc in præda solum morantes, eminus viderunt, de consequentibus timidi, primò fugerunt, deindeque propius accedentem salutaverunt, & sine omni offensione eum abire permittunt. Hic à *Bolizlavo*, multum de pernicie nostra gaudenti, quod postulat impetrans, sine mora rediit, & corpora sociorum cum magno labore inimicis faventibus sepelivit. Funus autem prædicti Marchionis & socii ejus

Cæsariæ
norum clas-
des.

Eid. Episco-
Misacensis.

Vidredi usque ad Misai fecit reduci. Hæc ibidem *Hermannus* Comes flebiliter suscipiens, & usque ad novam urbem, ubi *Gero* Colonienfis Archiepiscopus & *Thiedmarus* Marchio, frater ejus, vitricus istius, pater autem interempti Comitum, in honore Dei genetricis & sancti martyris ejus Cypriani, regnante secundo *Ottone*, Abbatiam construxerunt, cum fratribus suis *Gunthero* ac *Ekkihardo* comitatur, quæ *Gero* Archiepiscopus, tunc terræ commendans, dominam *Athelheidam* ejusque filium *Thiedmarum* ac mœrentes amicos ac milites solatur. Interim Cæsar cum suis ad *Strelam* urbem pervenit, ac *Miseconem* cum exercitu subsequi sciens, *Hermannum* Marchionem ad Misnensis defensionem civitatis properare jubet, ipse vero ad *Merseburg* recto tetendit itinere. *Miseco* autem à patre nefariò instructus, ut primò nostros abisse divisos nullamque post se custodiam esse relictam sensit, Id. Septembr. *Albim*, juxta urbem prædictam, cum VI. legionibus in ipsa transcendit aurora, quosdam circumquaq; jacentia vastate, alios verò urbem præcipiens impugnare. Quod juvenes mei conspicientes, seque tueri posse desperantes, superpositæ civitati munitionem, relictis penè omnibus suis, ascendunt. Ob hoc hostes admodum gavisii, suburbium intrant relictum, & hoc ablatis rebus inventis incendunt, & superius castellum in duobus locis accensum infatigabiliter aggrediuntur. *Hermannus* vero Comes videns auxiliares suos admodum paucos jam defecisse, Christi pietatem, & ejus inclyti martyris *Donati* intercessionem sanctam, prostratus postulans, mulieres ad succurrendum hortatur. Quæ propugnacula attingentes lapidibus viros adjuvant, ignem impositum, quia defecit aqua, medone extinguunt, & (domino gratias) inimici furorem & audaciam minuunt. Hoc totum *Miseco* de monte juxtaposito cernens, socios adventantes expectat. Qui depopulantes, & ubi ignis inveniebatur omnia usque ad *GANA* fluvium

Herman-
nus, Gun-
therus, Ec-
cardus fra-
tres Mar-
chiones.

Miseconis
in Misniam
irruptio.

Misna ob-
fessa & op-
pugnata.

Gana fl.

concre-

coneremantes, serò lassis revertuntur equis, & ibi cum seniore suo cras ad urbem pugnaturi pernoctarent, ni Albim crescere viderent. Propter hoc exercitus nimis defatigatus, cum securitate inopinata remeavit, & Ducis sui cor anxium hac prosperitate relevavit. Imperator autem hæc ut audivit, quoscuque tunc colligere potuit, ad succurrendum suo Marchioni propere mittit, & suburbiū non longè post redintegrare præcepit. Ad hujus operis supplementū & custodiam Gero Archiepiscopus & Arnulphus Præsul VIII. Id. Octobr. cum Comitibus cæterisq; compluribus conveniebant. His omnibus ego longè inferior interfui. In XI. diebus incepta ad unguem nos perducentes abivimus, committentes urbem *Friderico* Comiti ad IV. hebdomadas. Gero Archiantistes Magdaburgensis, & ego ejusdem comes, ad locum, qui *Mucherini* dicitur, veniebamus. Ibi tunc ego de promissis dulcibus eum admonens, percepi ab eodem cum baculo ejus, quem hodie teneo, parochiam super has IV. urbes, *Scudici, Cottili, Bichini & VVurzia* VIII. Calend. Novembr. præsentibus his testibus: *Heribaldo, Hepone, Ibone, Christino*, atque *Seberio*. Eodem die ad urbem *Curbizi* dictam venimus, ubi convenientibus Archiantistitis militibus manifestavi, quam misericorditer erga me senior suus egerit. Ibi que de infirmitate venerabilis *Fritherunæ* comperimus, ad cujus hospitium tunc nos fuimus, quæ, proh dolor, in sequenti die, id est, VII. Calend. Novemb. hominem exiit interiorem. Inde Archiepiscopus ad Magdeburg profectus, omnium festivitatem sanctorum celebravit, & ego in *VVallibizi*. Interim Imperator occidentales invisens regiones, quæ ibi tunc erant emendanda, correxit. Post hæc autem *Eid* Antistes egregius à Polonia saltem cum muneribus magnis reversus ægrotare cœpit. Et in urbe *Libzi* vocata fidelem Christo animam XIII. Calend. Jan. reddit, & *Hillibardus*, *Cicensis* Episcopus, ad hujus procurationem vocatus,

Misnæ sub,
urbium in.
stauratum.

Parocciæ
Ditmaro
concessæ
à Gerone
Magd.

Eid, sive Eid,
gido tertio
Misnensis
Ecclesiæ E-
pisc. morie-
tur anno
1015. Lang.
in Chron.
Citiz, p.

mox adfuit, & domum, qua vir sanctus obierat, optimis redolere odoribus introiens agnovit. Et corpus ejusdem usque ad Mysni profecit. Sepelivit illud coram altari, auxilio Comitis *Wilhelmi*, qui ordine suo eandem tunc custodivit civitatem. Sed quia superius promisi, me de ejus vita in sequentibus dicturum, de magnis pauca loquar. Erat vir prædictus nobilis genere, dives in prædiis, sed paupertate spiritus hæc nihili ducens. Ante benedictionem in *Magdeburg* cum cæteris confratribus regulariter ac multum laudabiliter vivens, & post in divinis gregibus lucrandis altius insurgens, pro possibilitate sua apostolicam imitatus est vitam. Nulla unquam utitur camisia, neque braea, nisi tunc, cum missam cantavit, quam idcirco sæpius dimisit, quia qualiter is unquam sustineret, multi admirabantur. Crebro à suis penè desperatus in stuba vix recreabatur, corpus suum nimis afflixit jejuniis, plus nudis pedibus, quam equo laborans, Cum sibi & sociis latè vagantibus victum defecisse, vel aliquid arduum occurrere videret, domino gratias egit, & omnes hoc dicere jussit. In baptizando & prædicatione continua, & confirmatione, non modo suæ utilis erat Ecclesiæ, sed aliis quamplurimis. De his, quibus ipse cum suis vivere debebat rebus, sibi subtractis, penè ducentos Ecclesiæ suæ metacquisivit mansos. Chrisma & clerum rarò, templa autem Domini libenter consecravit, & crebrò sine missa. Oculi ejus ob assiduam fletus nimii effusionem jam caligabant. Nobis contemporalibus suis ob crimen nostrum ejus conversatio displicuit, & ei nostra: xxiii. annos & amplius labore ineffabili vivens, finem suum antepredixit, & ut nunquam ad *Mysni* poneretur, multum rogavit. Id namque semper in mente ob timorem futuræ desolationis desideravit, ut ad locum, *Colditz* dictum, ubi Christi magnus martyr corporaliter requiescit, & ipse mereretur tumulari. Sed Comes *Her-*

mannus

Eidi encephalium.

mannus, sperans precibus ejusdem locum sibi à Domino paratum adjuvari, ut præfatus sum, ibidem fecit eum deponi. In vigilia natalis domini *Meingaudus* Trevericæ civitatis Archiepiscopus obiit in urbe sua *Cophelenci* dicta, sedens IIX. annos & VII. menses, indeque corpus suum ad sedem propriam delatum honorificè ad antecessores suos locatur. Imperator hæc audiens, de tantorum detrimento patrum turbabatur, qualiterque loca bene suppleret vacua, cum familiaribus suis tractavit, & natalem dominicum in *Pathebrun* festivis peregit gaudiis. Et post hunc *Popponem* Liupoldi Marchionis filium, & tunc Pabenbergensis Ecclesiæ Præpositum, Treverensi præfecerat urbi: & cum is ab *Erkinbaldo*, Moguntiacensi Archiepiscopo, jussu Cæsaris, & licentia Verdunensis Episcopi, qui primus horum in ordine fuit confratrum, consecrari debuisset, à *Thiederico* Metensi antistite, eò quòd à se justius hæc ordinatio fieri deberet, assidua acclamatione, & humili petitione id in cassum prolabebatur. Nam Imperator hunc scripta demonstrantem, & banno id interdicientem, non exaudivit, sed unctionem compleri præcepit. In diebus his vice *Eidi* Præfulis Eluardus, *Thietmari* Marchionis Capellanus, hortatu *Hermannii* confratris, à Cæsare constituitur, & in dominica die ante palmas in *Merseburg* à *Gerone* Archiepiscopo nobis faventibus benedicitur. Proximam palmarum jucunditatem Imperator cum *Henrico*, venerabili Wirceburgensis Ecclesiæ Episcopo, complens, quarta feria ad *Bavenberg* venit, ibique cœnam domini & passionem cum Paschali tripudio honorabiliter peregit. Et quia *Rudolphus*, Burgundionum Rex, avunculus ejus, sicut vocatus erat huc venire non potuit, nepotem sibi dilectum obviam sibi pergere rogavit. Fit eorundem conventio in urbe Argentina, & mutux charitatis invicem larga benignitas confociis arrisit utrisque.

Fuit quoque ibidem *Rudolphi* regis inclyta
conjuns,

Confluentia, seu Cophelencia.

Popponem Meingaudi in Archiep. Treverensi successor.

Eid Wardi five Eilwardus Eidi successore.

Rudolphus Rex Burgundionum.

Congressus Cæsaris cum Burgundo Argentina.

conjunx, quæ familiaritatis hujus adjutrix, filios suimet duos, senioris autem sui privignos, Cæsari commendavit: & dilectis sibi militibus, hoc totum dedit in beneficium, quod sibi ab avunculo suimet tum concessum, & quod *Vilhelmus* Pictaviensi hætenus habuit regio munere præstitum. Imperator sapiente usus consilio, hoc voluit cum his id sibi firmiter subdere, quod longè prius Rex prædictus ei sacramentis post mortem suam sancierat. Omnem namque Burgundiæ regionis primatum per manus ab avunculo suimet accepit, & de maximis rebus sine ejus consilio non fiendis securitatem firmavit. Episcopatum in regione cuidam nobili viro dedit, de quo postea vix securus evasit. Namque *Villehelmus* præpotens vir in his partibus, ut hoc omne comperit, eundem persequi, & ad ultimum fugientem solum canibus præcedit inquiri: quos cum Antistes jam defatigatus latrantes audiret, quod unicum tunc habuit solatium, signo sanctæ crucis sua post se signans vestigia, quasi mortuus jacuit, & ad prædam paratus fuit: & ecce canes rabidi, loca eminus olfacientes signata, ut grandi turbine retracti, reversi sunt, & sic verus domini famulus per incognita nemoris loca ad amicos perrexit fines. Cæsar autem regi & contextali ejus cunctisque suimet Principibus ineffabilem pecuniam dedit, & firmata iterum antiqua traditione, eos abire permisit, ipse exercitu congregato ad *Basulam* urbem profectus. Sed cum ibi *Villehelmum* munitis urbibus resistentem, & introitum sibi prohibere cupientem audiret, parvæ multitudini diffusus, amicam manum undique secus colligit, & provincias sibi rebelare præsumentes incendio latè flagranti securus desolavit. Cumque se nullam urbium earundem expugnare pro certo sciret, reversus est tristis, quòd nec hic nec in parte orientali nocituram hostibus suis intulit molestiam. Interim imperatrix in nostris commorata provinciis defensionem patriæ cum

Wilhelmus
Burgundus
Episc. / fugientem
canibus
indagat.

Basilea.

eum nostris Principibus meditatur. Hostis autem noster *Bolizlavus* inter hæc nil nostra læsit, sed sua munit, & certus de eventu Cæsaris effectus, lætatur, & nimis extollitur. Namque multi, quibus hoc cognitum erat, veraciter afferebant, si Cæsar ad eum tunc turmatim veniret, timore, quod eundem de nostris respiceret, restituere, & eum ad servitutem suam, pace tantum concessa, promptum & fidelem habere potuisset. Sed Burgundionum Rex, mollis & effeminatus, bona quæ nepoti suimet promisit, impedire eorum instinctu voluit, quibus relaxato justitiæ freno, velut infelici vitulo per latum liberos currere placuit. Cum verò iterum cœptis persistere studuit, eorum conflatione & pessima reluctatione non potuit. Nullus enim, ut audio, qui sic præsit in regno: Nomen tantum & coronam habet, & Episcopatus his dat, qui à Principibus his eliguntur, ad suam vero utilitatem pauca tenens, ex impensis antistitum vivit, & hos vel alios in aliquo extrinsecus laborantes eripere nequit. Unde hi manibus complicatis cunctis primatibus, velut regi suo serviunt, & sic pace fruuntur. Ob hoc solum talis rector inter eos dominatur, ut eo liberius malignorum furor invicem vagetur, & ne lex nova alterius regis ibi adveniat, quæ inolitam consuetudinem rumpat. *Vilhelmus* Comes, de quo prædixi, miles est regis in nomine, & dominus terræ re, & in his partibus nullus vocatur Comes nisi is, qui Ducis honorem possidet: & ne illius potestas in hac regione paulo minus minueretur, consilio & actu Imperatoris majestati, sicut prædixi reluctatur. In præcedenti ætate *Bernhardus*, sanctæ Ferdensis Ecclesiæ pius pater & antistes, cum se ad occasionem hujus vitæ vidisset inclinare, cunctos debitores suos ad se dulciter vocans, in dominum, & in Ecclesiam sibi commissam humanitus deliquisse admonuit, & confitentibus cunctis misericorditer indulgit. Omnes autem, qui se aliquo contra eum fore culpabiles negabant, sic arguebat;

Vide Sigebert. ad an. 1010.

Burgundionum rex, nomine potius quam re.

Comitum Burgundie potentia.

Bernhardus Episcopus Verdensis.

bat; *Ne, queso, filii sic faciatis: non concupisco vos ex mea, vel
 successoris mei parte ullatenus decipi, sed nunc volo vos à talibus ex-
 solvi, & pace sincera à vobis segregari.* Is Ecclesiam suimet ecc.
 mansis, iuste acquisitis, adauxit; Imperatorem suum, & om-
 nes Christo fideles, ex corde dilexit; & maxime sibi subditos
 summi pastoris exemplo amavit. Sedebat ille vir venera-
 bilis XXIV. annos, & turrim unam ex lapidibus, qui in hac
 terra pauci habentur, juxta Ferdensem Ecclesiam fabricare
 incepit, & exin subtractus est à nostris aspectibus Lucifer ille
 IX. Cal. August. Quod cum Imperator comperiret, ut filius
 absentiam patris, sic flevit mortem tanti senioris. In cujus
 vice *Vidzterum*, Colonienſis Ecclesie quondam præpositum,
 & tunc ab *Heriberto* Archipræsule depositum, Cal. Septemb.
 diu renitentem posuit, & ab *Erkanbaldo* Archiantistite con-
 secratum ad sedem propriam cum honore magno remisit.
 Notandum quoque, & non absque singultu proferendum,
 quod monasterium in *Mimmileve* constitutum à libertate
 diu corroborata in servitutem redactum est. Deposito nam-
 que ejusdem cœnobij Abbate *Reinildo*, dispersisque latè con-
 fratribus his, *Heresfeldensi* Ecclesie, ejusque tunc provisori
Arnoldo, illud subditum est. In quadam provincia Sueviæ
 regionis, & in comitatu *Bezelini* Comitis, accidit res una mi-
 rabilis, & admodum terribilis. Una mulier maritata, subita-
 neæ mortis nexibus depressa, obiit. Hujus corpus post lava-
 tionem & debitam procurationem ad Ecclesiam à mœrenti-
 bus sociis delatum est. Hæc à feretro se ex improvise erigens,
 ac præsentem cunctos fugans, evocat ad se virum suimet cum
 familiaribus cæteris, ac his specialiter munus singulare ascri-
 psit, verbis consolata dulcibus. Ac post hæc in pace quievit.
 Mirum est, quod dico, sed mirabilis domini hæc solum opera
 cognosco. Et ne quis hæc vera esse diffidat, testimonium his
 haud vituperabile profero. Prædictus Comes hoc Impera-

Vidzterus
 Bernhardi
 seu Bern-
 harii suc-
 cessor,
 Wickgerus
 Vocatur
 Crantzio,
 Metrop.
 lib. 4. c. 12.
 Monaste-
 rium Mi-
 meleven
 subditur
 Heresfel-
 densi Ec-
 clesie.
 Bezelinus
 Comes
 Suevus.

tori pro vero retulit, & ille mihi coram multis confratribus id intimavit. Sæpè contigit, quod in imagine mortuorum callidus homini apparet inimicus, hunc modis tentans deludere varijs, & stulti quique sic esse autumant. Ego autem veraciter innotesco cunctis fidelibus, quòd post commendationem animæ, ac debitum sepeliendi officium, more Christiano diligenter completum, corpus illud exanime nunquam ante universæ carnis resurrectionem, absque omni ambiguitate complendam, surgit, nisi meritis justorum ad tempus fiat, quod tunc solum accidit, cùm mundus instar eorum inelyta conversatione floruit. Puto prædictam mulierem multum valuisse, cui post mortem gustatam justum complere desiderium, & tunc sine gemitu denuo licuit somno pacis obdormire. Beatus ille, qui opus bonum acceleratione continua perficit, nec moras prælongatione diutina suspendit. Contra autem ille miserorum loco assignatur, qui aut justa proflus spernere, aut hæc, ut non possint complere, differre conatur. In utrisque ego sæpè culpabilis duas tantum res nunc profero, in quibus memetipsum graviter accuso. Post decretum in *Throtmanni* peractum, *Richarius* Magdeburgensis Ecclesiæ Presbyter, & Spiritualis frater meus, infirmatur, & ego, quia non eam ibi, eundem non visitavi. Cum autem pridie quàm ille vir justus obierit, venirem, ad eum non accessi, sed in posterum distuli diem, & tunc sine mea caritate mortuus est. Corpus ejusdem ad Ecclesiam delatum de confratribus nostris, & quia vigilias sustinere non potui, à vicario meo custoditum est. Hic non longè post sepulturam ejus in somnis apparens mihi, quare, dixit, non visitastis me, & psalterium non cantastis, neque memoravi in *Throtmanni* juventam fecistis? Qui cùm excusationem audiret, respondit, malè hæc dereliquistis. Et tunc interrogabam eum, quomodo valeret? & ille, ut in sabbatho, inquit, obdormivi, in alia ad requiem dulcis gaudia transivi. Cumque ego

Monasticâ
somnia.

sciscitaret ab eo, qualiter se patris mei atque matris res haberet, bene retulit, sicque profectus: *Genitrix tua per me tibi indixit, te in 11. & aut 1. feria eam affecturum, & hoc ingemiscendo evigilavi, pro certo sciens, communem justorum institutionem sanctam esse ac salubrem, si custoditur; sin autem, grande periculum. Et si in hoc nullum accuso præter me, vereor tamen maximam multitudinem, hujus pacti alteriusque esse prævaricatricem, & quanto plus spernimus mandata præpositorum, tanto culpabiles sumus in examine eorum. Insuper in altero deliqui crimine, quod me unquam fecisse, poenitet ex corde. Redingus, Parthenopolitanæ congregationis præpositus, in quadragesima, quæ finem suum præcesserat, me huc venientem caritative suscipiens, loqui secum in secreto postulat, & obortis mox lacrymis, sic exorsus est: *Subitanea me deprimi morte multum timeo, & præcedentes causas vobis aperio. In Arnaburgensi civitate semel, & in ista bis sic mihi ex improvise accidit, ut nec videre vel aliquid potuissem audire, exuperans hoc celeri auxilio Christi. Ex hoc tempore nimis sollicitus fui, & confratribus meis ad hoc, ut spero, idoneis, vulnus iniquitatis meæ retexi: & quia vos mihi fidelem semper agnovi, ad testimonium meæ confessionis supplex voco: quia me non diu victurum existimabo.* Hanc petitionem devotus suscepi, ac me in omnibus eidem satisfacere promisi. Post hæc idem me de talibus admonuit: & quia tunc tempus congruum non fuit laudabilis desiderii satietatem à me non percepit. Quamvis alicujus conversi plagam ob infatigabilem conscientie meimet peccatricis foetorem libenter non inspiciam, & curare desperem, tamen hujus confratris onus libenter subirem, si opportunitatem aliquam nobis adhæc respondere vidissem. In proxima parasceve *Rotmannus* Presbyter, & Archiepiscopi præpositus *Geronis*, improvise necis impetu nocte deprimitur, & in lecto mortuus invenitur. Hoc admirabile
 & ni*

& nimis terribile cunctis audientibus videbatur. Sed, Domino gratias, pridie eleemosynam largiter, & confessionem suam communiter, & non sine fletu magno fecit. In sabbatho sancto huc veni, & sanctam hanc solennitatem cum Archiepiscopo meo celebriter peregi. Ibi tunc *Rodingus* prudens homo, ac per omnia cautus, fratri suo, & dilectæ sorori, suam dividens substantiam, *habete hac*, inquit, *vobis, ut cum me citò corporaliter perdatis, in hac charitate vobis me fidelem fuisse agnoscatis.* In nativitate verò Johannis Baptistæ cum fratre meo Abbate *Sigefrido* fui, & ibi præposito sæpè memorato ultima salutatione valedicens, nil me ad accipiendam reconciliationem sibi, proh dolor, exhibui, nec hunc me amplius expetere sensi, & tunc cum eundem, sicut prædixi, post mortuum comperirem, tunc serò hoc ingemui, ad quod prius respicere neglexi. Præfuit autem confratribus suis tres annos & vi. hebdomadas, vir pius & sapiens, ac nimium fidelis, sepultus in porticu australi juxta monasterium. Huic in sequenti successerat anno *Giddo* venerabilis pater, quondam scholæ magister, sed tunc Ecclesiæ custos in festivitate Apostolorum Petri & Pauli, in quorum vigilia pius obiit *Esico* inclusus, qui multa ob Christi amorem mutaverat loca. Zelus dominicæ domus quæ est in Christo mater nostra spiritualis, etsi rarò, tamen interdum comedit me. Ideoque quemadmodum sum locutus, me proposito intermiscere operi compellit. Audivi sæpè numero *Angelos* ab Angelica facie, id est *pulcra*, sive quod in *angulo* istius terræ siti sunt, dictos, ineffabilem miseriam à Sveino, Haraldii filio, immiti Danorum rege, perpeffos esse, & ad id coactos, ut qui prius tributarii erant Principis Apostolorum Petri, ac sancti patris eorum Gregorii spiritualis filii, immundis canibus impositum sibi censum quotannis solverent, & maximam regni sui met partem capto ac interempto habitatore, tunc hosti fiducialiter in habitandam inviti reliquerent.

Anglorum
nominis
fabulosa
notio.

Sveino Da-
nus Haral-
di F. An-
gliam cap-
piti.

querent. Consentiente hoc domino, & ob castigandas quorundam suimet fidelium culpas, hostes prædictos ad hoc instigante, tantum in se vitæ persecutor, qui nec suis parcere unquam didicit. Ille, inquam, supra memoratus non rector sed destructor, post mortem patris sui à *Normannis* insurgentibus captus, cum à populo sibi tunc subdito cum ingenti precio solveretur, quia ob oeculta pessimorum susurratione se ob hoc servum nominari comperiret, quod salubriter in paucis ulcisci potuit, hoc impatiens communi damno, & si voluisset scire, sibi maxime nocenti, meditatur vindicare. Potestatem namq; suam hostibus extraneis tunc relinquens, securitatem vagatione, pacem bello, regnum exilio, Dominum cœli & terræ Diabolo mutavit, & habitata quoque vastando, sic se suorum non emptitium neq; volentem dominium, sed spontaneum crebrò se iactavit inimicum latè pro dolor, regnantem. Iste autem cum grandi labore sui & contemporaliū inter pios impius diu conversatus respectu divino mors multorum, morte tarda deprimitur, & fugientibus mox sociis ibidem sepelitur. Quod cum *Adelrad*, Rex Anglorum, multo tempore ab eodem fugatus, pro certo comperiret, gratias agens domino, patriam lætus revisit, & collectis in unum cunctis militibus suis, corpus inimicum exterminare conatur, & ut hoc non fieret, quadam matrona prius per familiares suos admonita servatum pignus à terra elevans, etsi indigena, tamen ad patriam navigio direxerat arctos, id est, septentrionalem plagam. Quæ hoc nomen ab arcturis duabus, hoc est, ab uris majoribus & minoribus sortitur, quas serpens unus, ut astrologi asserunt, circumdat, & dividit. Pars terræ illius tantum frigida est, quantum à solis calore aliena, & mentes incolarum charitatis geminæ expertes ibi sunt *scythæ*, qui domos suas secum vehentes feris & equino lacte pascantur. In his partibus est unus Rex, *Gulring* nomine, qui in monasterio Ferdensi sub

Episcop

Adelrad
rex Anglorum

Plaga ar.
scythæ.

Scythæ.

Gulring
Rex

Episcopo ejusdem loci *Erpone* in clericatu educatus, ad diaco-
natus gradum pervenit indignus. Sed postquam prædictus
Antistes obiit, ipse elapsus nomen & ordinem, alter *Julianus*,
abjecit, & vocabulum Christianitatis solum professus, in mul-
tis invenitur longè alienus. Is à suis primò ut est agnitus, il-
lico suscipitur, & hæreditario honore sublimatur. Quod do-
mino displicet, nemo laudet, nullus imitetur, præsens fructus
ob terrorem futurum spernatur. Et ille Rex servus peccati fi-
lius mortis, non, ut putat, dominatur, sed quotidiano ponde-
re aggravatur: De quo Deus per *Esaiam* clamat: *Filios enu-
trivi, exaltavi, ipsi autem spreverunt me.* Pro cujus conso-
riorumque ejus conversione, & digna emendatione ac perse-
verantia, omnis Christianitas oret, & ne tale quid in mem-
bris suis amplius patiat, Deum imploret. Quamvis de illo
hoc solum dicerem, sed, pro dolor, alii, qui similem subiere
sententiam, illud *Pauli* non attendentes: *Quia melius est
viam veritatis non cognoscere, quàm post notitiam declinare.*
Sed quia nullus ad comprehendendas aquilonaris regionis
varietates, quas natura præ cæteris mirabilis ibidem operatur,
& crudeles populi istius executiones sufficit, immerito & de
geniminis viperarum, id est, filiis *Svenni* persecutoris, pauca
edissero. Hos peperit ei *Miseconis* filia Ducis, soror *Bolizlavi*,
successoris ejus & nati: quæ à viro suimet diu depulsa non mi-
nimam cum cæteris perpessa est controversiam. Hujus pro-
les multum in omnibus patrifantes, dilecti genitoris corpus
delatum flebiliter suscipiunt, & tumulant, & quicquid dede-
coris patri suimet ingeri ab Anglis propositum est, paratis na-
vibus ulcisci studebant. Eorum facinora quæ his intulere
plurima, me quia latent, præteriens, illud stylo breviter ape-
rio, quod mihi quidam pro veritate sibi cogitum intimavit.
Anno dominicæ incarnationis M. XVI. & in mense Julio,
prædicti fratres *Harald & Cnut*, ac cum Duce suimet, cum

Sententia
bona.

Haraldi &
Cnuti ex-
peditio An-
glicana an-
no 1016.

CCC. &

Ethelste-
nus & Eth-
mundus
Angli.

Ethelstein
& Ethmūd
elapsi, ar-
ma capi-
unt

Ethmundi
& Thurgu-
ti cædes.

Danorum
fuga ex An-
glia.

CCC. & XL. navibus, *Turgato* egressi, urbem quandam no-
mine *Lundunam*, ubi Regina, tristes nece viri suimet, & defen-
soris, cum filiis *Ethelsteno* & *Ethmundo*, & duobus Episcopis,
cæterisque primatibus, sedebat, præsidio, circumdant, & na-
ves singulas LXXX. viros habentes per flumen, quod *Timisi* vo-
catur, ducentes, VI. menses eandem impugnant. Regina
autem tunc bello defatigata assiduo, auneios misit, qui ab eis
pacem peterent, & quid ab eo poscerent, diligenter inquire-
rent. Respondetur protinus ab his inexpleendis hostibus, si
*Regina filios suos in mortem, seque, cum XV. M. argenti ponderi-
bus, & Episcopos cum XII. M. & omnibus loriceis, quarum M. XXIV.
& numerus incredibilis erat, redimere, & adhæc speranda trecentos
obsides electos dare voluisset, sibi tantum sociisque suimet pacem
cum vita adipisci potuisset; sin autem; omnes tum clamabant, eos
uno gladio perituros.* Venerabilis verò Regina cum suis hac
legatione admodum turbata, post longam astuantis animi
deliberationem, se sic facturam spondit, & id cum præno-
minatis firmat militibus. Interim confratres secundo noctis
silentio in navicula præmissum evadentes periculum, quos-
cunque poterant ad defensionem patriæ & ereptionem matris,
hoste adhuc hoc ignorante, congregabant. Sed cum in una
dierum *Thurgut*, piratarum Dux, ad depopulandos fines pro-
ximos cum multitudine egrederetur ex improvise hostibus
occurrans, eos offendit, & ut eosdem eminus aspexit, socios
exhortans viriliter hos adiit, & occiderunt utrique *Ethmundus*
Rex, & Dux *Thurgut*, cum maxima sociorum multitudine, &
nec his neque aliis ulla spes optatæ venit victoriæ, sed vulne-
rati sponte discesserunt, hoc solum gementes, quòd sic for-
tuitis id accidit casibus, nobis autem scriptura prohibet, cre-
dere fatum vel casum aliquid esse. *Dani* tunc quamvis im-
becilles, socias tamen naves visitant, & intelligentes urbi solaci-
um ab *Ethelstano* superstite, & *Britannis* venientibus, afferri;
trunca-

truncatis obsidibus fugiunt, & destruat eos atque disperdat
 protector in se sperantium Deus, ne unquam solito his vel aliis
 noceant fidelibus. In ereptione civitatis illius gaudeamus,
 & in cætero lugeamus. Percepi quoque à relatu prædicti ho-
 minis Sevvaldi factum miserabile, ac idcirco memorabile,
 quod perfida Northmannorum manus, Duce adhuc Thurkilo,
 Cantuariæ civitatis egregium Antistitem, *Dunstan* nomine, cum
 cæteris caperet, & vinculis & inedia ac ineffabili poena, more
 suo nefando, constringeret. Hic humana motus fragilitate,
 pecuniâ eis promittit, & ad hanc impetrandâ inducias posuit,
 ut si in his acceptabili redemptione mortem momentaneam e-
 vadere nequivisset, semetipsum gemitibus crebris interim
 purgaret, hostiam domino vivam ad immolandum. Trans-
 actis tunc omnibus designatis temporibus vorax piratarum
 Charybdis, domini famulum evocat, & sibi promissum cele-
 riter persolvi tributum, minaciter postulat. Et ille, ut mitis
 agnus: *præsto sum, paratus ad omnia, quæ in me nunc præsumitis
 facere, Christi amore, ut suorum merear fieri exemplum servorum.
 Non sum hodie turbatus. Quod vobis mendax videar, non mea
 voluntas, sed dira effecit egestas. Corpus hoc meum, quod
 in hoc exilio supra modum dilexi, vobis culpabile offero, &
 quod de eo faciatis, in vestra esse potestate cognosco; animam
 autem meimet peccatricem creatori omnium, vos non respicientem,
 supplex committo.* Talia loquentem profanorum agmen val-
 lavit, & diversa hunc ad interficiendum arma congerit. Quod
 cum eorum Dux *Thurkil* à longè vidisset, celeriter occurrens,
*ne quaeso sic faciatis, infit, aurum & argentum, & omne quod hic
 habeo, vel ullo modo acquirere possum excepta navi sola, ne in
 Christum Domini peccatis, libente animo vobis omnibus trado.* Tam
 dulci affatu infrenata sociorum ira, ferro & saxi durior, non
 mollitur, sed effuso innocenti sanguine placatur, quem com-
 muniter capitibus boum & imbribus lapidem, atq; lignorum
 infusione protinus effundunt. Inter tot frementium impetus,

Dunstanus
 Episc. Cantuariensis

& cœlesti jucunditate, ut signi sequentis efficacia protinus testatur. Unus namque inter primicerios membris effectus debilis, agnovit in semetipso quod deliquit in Christo electo, sicut scriptum est: *mibi vindictam & ego retribuam, dicit dominus*. In hoc Christi athletæ triumpho miseri ejusdem persecutores devicti, dominum & pecuniam à Duce suimet sibi exhibitam & ad ultimum, nisi resipiscant satisfaciētes perdidērunt animam, & ille cum stola innocentia mentis & corporis hætenus dealbata, & tum rubro intincta sanguine, divinum placavit obtutum. Hunc intercessorem nos peccatores precibus assiduis acquiramus & apud majestatem divinam plurimum valere credamus. In supra memorati circuitu anni quæ mala Christicolis peccati vindex intulerit, non sine gravi mœrore edissero. Quarta Id. Febr. & in vi. feria subsequutura signa miseræ, in ipso noctis crepusculo tonitrua cum fulminibus, & magnis tempestatibus in diversis nocentia locis terribiliter intonuerunt. Quidam namque contractis à tali impetu domibus obierunt, alii autem vulnerati vix mortem evasere. In sylvis cadentibus magnum quoque accidit damnum. In provincia, quæ *Hassegun* dicitur, iv. confratres, quorum hæc sunt nomina: *Oelli, Burchard, Thiedric, & Poppo*, à quodam libero qui *Bern* dicebatur, milite bono, sæpe contempti collectis agminibus irruentes in eum non minus quam viros centum scutatos habentem peremerunt, non nullis utrinque operientibus. In Longobardia *Sarraceni* navigio venientes *Lunam* civitatem, fugato pastore, in vadunt, & cum potentia ac securitate fines illius regionis inhabitant & uxoribus incolarum abutuntur. Quod cum domino Apostolico, nomine *Benedicto* fama deferret, omnes sanctæ matris Ecclesiæ, tam rectores quàm defensores congregans, rogat ac præcipit, ut inimicos Christi, talia præsumentes viriliter secum irrumperent, & adjuvante domino occiderent. Insuper ineffabilem
navium

Tempe-
stas,

Irruptio
Sarraceno-
rum in Ita-
liam.

navium multitudinem tacite præmisit, quæ eis redeundi possibilitatem interciperet. Hoc Rex Sarracenus animadvertens, primo indignatur, & tandem, paucis comitatus, navicula periculum imminens evasit: sui verò omnes conveniunt, & adventantes prius irruunt hostes, eosque mox fugientes miserabile dictu 111. dies & noctes prosterunt. Respexit tandem Deus, gemitu piorum placatus, & odientes se fugavit, & in tantum devicit, ut nec uno de his relicto, interfectorum & eorundem spoliolum multitudinem victores numerare nequirent. Tunc Regina eorum capta, ob audaciam jure capite plectitur. Aureum capitale ejusdem ornamentum, invicem gemmatum, Papa sibi præ cæteris vendicavit, postque Imperatori suam transmisit partem, quæ mille libris computabatur. Divisa omni præda, victrix turba læta mente ad propria revertitur, ut triumphanti Christo dignas persolveret odas. Rex autem prædictus, morte conjugis & sociorum admodum turbatus, summo Pontifici saccum castaneis refer-
tot se in proxima æstate milites sibi esse allaturum intimavit. Percepta hac legatione Papa marsupium eidem milio plenum internuncio talibus dictis reddidit: *si non sufficiat sibi Apostolicam satis læsisse dotem, secundo veniat. Et tot loricated, vel plus, se hic inventurum pro certo sciat.* Homo cogit, & loquitur, dominus indicat, quem suppliciter quisque fidelis oret, ut talem plagam misericorditer amoveat, & necessariam optatæ pacis securitatem pius indulgeat. In ipsula quæ dicitur *Augia*, xvii. Cal. Novembr. iix. naves, hominibus promiscui sexus tunc impletæ, mari immerguntur. In occidente *Lambertus*, Reinherii filius, cum suis victus ab hoste *Godesfrido*, multorum inimicus occubuit. Non fuit enim in hac terra deterior illo, qui multos in Ecclesiis cum fune campanarum strangulavit. Quot homines hic exhereditaret, vel occideret, nullus explicare valet: nunquam

Sarraceni
vincuntur

Regis Sara-
cenici mi-
na.

Lamberti
clades &
immani-
tas, Sige-
bertum
ad annu-
m 1017.

isde perpetrato facinore pœnitentiam suscipere curavit. Ille cum fratre suomet *Reingerio VVirinharium* & ejus germanum *Reinzonem* pariter occidit. Hujus pater ad Bohemiam ab *Ottone* in exilium missus, ibidem moritur. Ipsa eorundem patria viventes doluit, amissos gaudet. Hoc duntaxat conqueri debemus, quod eo die propter nocentem ex utraque parte congregientium tot inculpabiles ceciderunt. Ceteræ verò in his partibus strages, proh dolor, in illis temporibus evenere. In regno namque pacifici, & per omnia venerabilis *Roberti* regis, comprovinciales hi mutuo confligentes, interfecti sunt plusquam tria hominum millia. Nec à me prætereundum, quod post hæc accidit, inexuperabile damnum. Namque avunculus meus, Comes *Henricus*, in Christo, & in hoc seculo multum valens, gratulabundus justa senectute, & bona fine, utriusque debitum persolvit naturæ vi. Non. Octobr. Insuper *VVigmannus* Comes utilis in omnibus patriæ, horratu secundæ Herodiadis miserabiliter servili præsumptione corrumpitur. Inter prædictum & comitem *Baldricum* longa fuit contentio, quæ *Baldricum* sæpè in prælio devictum mutuo, in tantum humiliavit, ut inter ceteros primates cum magno versaretur dedecore. Omnem suimet prosperitatem *VVigmannus* æquo ferens animo, & divinæ ascribens clementiæ, pacis foedere discordiam diu insanientem sedare meditatur, & hostem amicabili petitione ad domum suam vocans, convivio & munere accepto placat, & ab eodem ad confirmandum inceptæ dilectionis vinculum invitatur, infibillante hoc per uxorem suam antiquo serpente, ut qui per vim nunquam capi potuit, dolosi saltem retibus ingenii vinceretur. Tunc conivebat laudanda simplicitas herilis animi, quod poposcerat simulata æquitas fallentis amici. Inprimis optime suscipitur & illico infecta veneno portione turbatur. Post hæc nimio dolore protinus ingravescente, sequentem ibi vix expectabat diem,

Baldricus
hospitalis
jura violator.

diem, & ut bene remuneratus, & charitative salutaris, abiit. Militibus suis ibidem dolose tardatis, à quodam seruo furtive prosteritur, presente ejusdem seniore *Baldrico*, & hoc nulateus ulciscente. Tunc unus ex suis militibus, ut nefandi sceleris authorem occidit, mox interfectus oppetit. Fugiente tum *Baldrico*, & conscientiam in hoc manifestante, miseria talis, fama vulgante, dilatat, & *Thiedricus* sanctæ *Mimmingerodensis* Ecclesiæ Præsul, materteræ meæ juxta qui expectabat, primus advenit, ac dilecti obitum amici moerore questus insolabili, corpus ad *Freihem* * civitatem comitatur, & hoc ad fratres suos collocare summopere studuit. De hinc missis per omnem hanc regionem suimet nunciis, ipse comprovinciales & affines hæc ad vindicanda excitat, & cum valida urbem prædictam hostis nomine *Vpplun* possedit, continua devastans loca, & igne consumens. Advenit tandem *Bernhardus* Dux, nepos meus, qui jure, filii præfati Comitis adhuc parvuli, & totius hæreditatis, tutor, & nefandi criminis ultor, extiterat, & hic tristes, quantum valuit, milites solatus cum cæteris fautoribus urbanos nocte dieque lacessit. Interim Imperator à *Burgundia*, ubi magnam ætatis partem morabatur, digressus, ut primum omnem rei eventum comperit, navigio illuc pergere festinavit, & in illo itinere *Gevehardus*, *Heriberti* Comitis filius, nepos meus, regiæque majestati tunc multum acceptus, ac omni probitate præcipuus, obiit, Imperatorem, & omnes in his partibus constitutos, tristes post se relinquens. Archiepiscopus autem *Coloniensis Heribertus* multum ex parte sui militis *Baldrici* sollicitus, Imperatorem sæpe interpellat, quo urbem diu possessam suæ vellet subdere potestati: cujus assidua petitione Imperator devictus, consentit. Hoste jam tum Cæsaris abeunte, urbs *Vpplun* dicta omnino destruitur, & Comitissa ibidem diutius turbata cum omnibus, quæ habebat, proh dolor, servatur. Omnis maledictio,

quam sibi beatus Job imprecatus est, huic, talem promerenti, eveniat. In presentia tempore tantum mali percipiat, ut in futuro veniam saltem sperare liceat. Quicumque in auxilium ejus unquam aspiet convertatur ad dominum, & se vehementer peccasse confessus, ad emendationem condignam festinet: quia sibi Venenosæ aspidis caret Ecclesia tanti defensoris. In hoc autem anno *Thiedricus* Antistes & *Herimannus* Comes, *Gerberge* filius, de inani re mutuo certantes, sua vastabant. Dehinc amicis persvadentibus, ac maxime jussu Imperatoris, sedati, presentiam Caesaris utrinque preestolantur. Anno Dominica incarnationis Imperator à *Palathi*, ubi celebravit natale domini, exiens, in *Alstidi* Epiphaniam domini solenniter peregit, & in sacra nocte eadem *Fridericus* Comes, fidelis Christo & seniori suo, obiit in civitate sua *Ilburg* dicta. Hic quia sapiens erat & sibi finem hujus vitæ jam appropinquare cernebat, prædictam civitatem fratris suimet filio, nomine *Thiedrico*, ea ratione dedit, ut cum laude sua, quia hæres suimet fuit, & alteri hoc legitime fieri non potuit, liceret sibi tribus suis filiabus prædium omne, quod remansit tradere. Hujus comitatum, & super *Suisili* pagum potestatem, ille *Thiedricus* Imperatoris munere post suscepit. Fit publicus principum in *Alstidi* conventus: inter *Bernhardum* Marchionem & patrum meimet filios litigium cum emendatione sibi accepta, & juramentum pacificatum est. Inter *Thiedricum* Antistitem & *Herimannum* Comitem inimicitia diu exorta, & odium, quod erat inter *Eggihardum* & confratres, *Vdonis* filios senioris, ab Imperatore sedatum est. Ibi etiam promisit *Geroni* Archiepiscopo *Bernhardus* Marchio D. argenti talenta pro damni recompensatione illati. Optima quæque Imperator, ibi diu conversatus, fecit. Fit pax inter *Gevehardum* & *Villehelmum* Comites. Nuncii de Italia huc venientes gratulabundi ad sua redeunt, iter Imperatoris ad occidentem dispo-

Fridericus
Comes Il-
burgi. Con-
fer Append.
Chronic.
Montis-Se-
reni p. 202.
Thiedricus
Bedonis F.
hæres Fri-
derici.

Conventus
Principum
in
Alstede.

Bernhardi
Marchio-
nis multa.

Legatio
Italica.

dispositum, ob viæ asperitatem est dilatatum. Imperator hoc, quod ex parte *Bolizlavi* rogatus, laudat, convenisse ad eum Principes suos & si quid boni vellet sibi exhibere, cum eorum consilio libenter acciperet. Mittuntur invicem nuncii, & induciæ ponuntur. Cæsar interim ad Merseburg veniens, certitudinem rei hujus expectabat. Ibi tunc multi latrones à gladiatoribus singulari certamine devicti, suspendio perierunt, & Archiepiscopi duo *Erkinbaldus* & *Gero*, & *Arnulphus* Antistes cum Comitibus *Sigefrido* & *Bernhardo* cæterisque Principibus juxta *Mildern* fluvium quatuordecim dies sedebant, *Bolizlavum* per internuncios suimet ad Albim venire rogantes ad colloquium, à se diu desideratum, & tunc erat Scitiani & ut legationem audivit, se ob timorem hostium suimet illo venire, dixit, nullatenus audere. Et nuncii, Quid si inveniunt seniores nostri ad nigram veniunt *Elfram*, quid facis? & ille, Nec pontem hunc, inquit, præterire volo. Talibus dictis reversi sunt, dominisque hæc omnia intimabant suis. Imperator autem purificationem sanctæ Dei genetricis nobiscum celebrat. Post hæc Episcopi & Comites ob contemptum *Bolizlavi*, se fallentis, tristes adveniebant & Imperatoris mentem apertis legationibus incendunt. Ibi tunc de futura expeditione tractatur, & fidelis quisque ad hanc præparari moneatur, & ut ullus inter nos & publicum hostem deinceps mitteretur nuncius, vel susciperetur, firmiter ab Augusto prohibetur, & quis hoc hæcenus agere præsumeret, diligenter inquiritur. Dehinc Imperator à nobis proficiscens ad *Magdeburg* venit, magno ibidem susceptus honore. Postera luce idem dominica die, quia septuagesima tunc instabat, carnem deposuit & in secunda feria Archiepiscopus capellam septentrionalem benedixit, præsentem Imperatore. In proxima autem die oritur commotio inter socios Archiantistitis & *Bernhardi Marchionis*, quæ sine periculo sedatur, & Episcopo honorifice s-

Actio cum
BoleslaoBoleslao
arrogantia,Bellum in
Boleslao
decretum,

Animdver-
sio in fu-
tes.

Possessio-
nes à Dit-
maro per-
mutatione
& largitio-
ne Cæsaris
recupera-
te.

Hildevar-
dus quar-
tus Citsen-
sis Episc. li-
bens resti-
tuit Ec-
clesiæ Mers-
burgensi,
quæ ex de-
structoria
divisione
Gisilarii
possederat.
Chroni-
c. pag.
769.
Adelheid.
Abbatissa
Quedlin-
burg.

Goslaria
exculta à
Cæsare.

ficè finitur. Conveniunt ibidem fures jussu Imperatoris, & à congregantibus devicti, laqueo traduntur. Multa, salutem patriæ respicientia, ibidem finiuntur. Sed ego cum multa sæpe questus sim Imperatori de parte meimet parochiæ ab Ecclesia Misnensi injustè ablata, & scriptis restituta, cumque bona inde mihi profutura sperarem, aliter quam ratus sim, hoc evenire cognoscebam. Namque in Cathedra sancti Petri, quæ est iix. Cal. Martii, cum sederet Imperator, & præsentibus Episcopi adessent, *Gero, Meimovercus, VVigo & Ericus & Eilbardus*, surrexi, & lamentationem feci. Tunc Imperator & Archiantistes, à quibus sperabam auxilium jusserunt mihi, Deus scit invito, qui his resistere non præsumpsi, ut parochiam in orientali parte *Milda* fluminis jacentem, id est, in Burgvardis *Bichini & VVurcin Eilbarde* concederem, & quam ille in occidentali ripa tunc teneret, mihi, hoc nunquam desideranti, relinqueret. Id concambium baculis firmavimus mutuis. Testificor coram Deo & omnibus sanctis ejus, id quod residuum fuit tunc nullo modo dereliqui. Jussit quoque Imperator, ut villas tres, quæ sub prædicto erant Episcopo, *Herimannus Marchio* aut Misnensi Ecclesiæ sacramento retineret, aut mihi redderet. Eodem die Imperator & contectalis sua à *Gerone* Archiepiscopo magnis honoratur muneribus. Crastinoque inde pergentes, tertia die, id est dominica, ad *Halberstidi* perveniunt. Quos ibi *Arnulphus* Præsul magnifice suscepit, & duas noctes secum habit. iiii. feria ad *Quidilingeburg* profecti, ab *Erhelheida*, venerabili Abbatissa, non minori gloria ornantur. Quarta die monasterium in occidentali monte, ubi sponso cœlesti sanctimoniales monachico habitu serviunt, ab *Arnulpho* Antistite præsentis Augusti dedicatum est. iiii. Cal. Martii, auxiliante eum ad hoc *Gerone* Archiepiscopo, cæterisque confratribus. Ibi tunc Imperator talentū auri dedit ad altare. Inde tunc percepta à nepte sua caritate magna ad *Goslariam* tendens

tendens *villam*, ibidem iv. sedebat hebdomadas. Hanc enim tunc multum excoluit. Et quia tunc quadragesima fuit, quæ Christo oportebant, & seculo in multis necessaria erant, operari studuit. Post hæc *Bertoldus*, Lutharii filius, cum suis fautoribus urbem *Munnam* Cal. Aprilis, conducto custode, diluculo intrans, *Baldricum*, *VVigmanni* Comitis inclytum satellitem cum consociis diu repugnantem, occidit, victorque insedit. Pridie ego ad *Misni* prasidio veniebam. In hac hebdomada Principes nostri edicto Cæsaris ad *Gosleri* conveniunt. Ibi tunc avunculo meimet *Sigefrido* Comitatus fratris *Henrici* commendatur, & expeditio in nostris partibus ordinatur, cæteraque patriæ periclitantis proficua & admodum necessaria disputantur. Imperator inde progressus, hoc malum, quod prædixi, primitus comperiens, de futura perturbatione sollicitus fuit. In illo vernali tempore, & in *Bernhardi* Marchionis potestate, nascitur ovis cum V. cruribus. *Palmas* Rex celebrat in *Magontia*, & in *Ingelheim* pascha, & in his partibus magis honorificè ac potestativè nunquam fuit. Et quia ob tantam solennitatem maxima ibidem finiri non poterant, ad *Aquisgrani* ponitur conventus, & tunc illic cum consilio *Heriberti* Archipræsulis *Thiedricum* Metensem Episcopum & *Henricum* fratrem ejus placavit. Regina autem *Cunegundis* à *Francoforde* à Cæsare discedens, cum ad locum, qui *Capungun* dicitur, veniret, infirmatur, & ibi tunc domino promisit, se ad laudem ejus unum facturum monasterium. Sed quod inter hæc accidit, his annecti haud incongruum est. In urbe *Parthenopolitana* duæ conforores fuere, quarum prior *Alvared* & junior *Irmingert* dicebatur, ambæ admodum laudabilis vitæ, non cum cæteris sanctimonialibus conversando, sed singulariter in Ecclesia, quæ *rotunda* dicebatur, Christo ejusque dilectæ genetrici sedulum exhibebant obsequium. Junior autem exteriorum lumen oculorum perdens, interiori

Conventus
Goslaric-
sis.

Monstrum:

Conventus
Aquisgra-
ni.

Fabula
monastica.

Ee

acie

acie æterno fruitur splendore, & non longè post ad patriam semper optatam vii. Id. Febr. transit. Hujus senior germana nepti suæ inixa *Fritheruna*, & crebro amissæ sororis, & assidua infirmitatis dolore deficiens, nil nisi xiv. hebdomadas, & tres dies supervixit. Hæc pridie quàm carnis debitum persolveret, in excessu mentis effecta in præsentiam sanctæ Dei genetricis delata est: Vbi *Tagmonem* & *VValtherdum* Archiepiscopos, & *Eidum* Præsulem venerandum, magno lucentes honore, sibi indulgere promeruit. Cognovit quoque ibidem materteras *Geronis* Archiepiscopi, *Mirisuidam* ac *Emnildam* & *Eddilam* nomine quæ Abbatiam relinquens suam Christi amore, juxta monasterium doctoris gentium Pauli Romæ includitur, & aliam, quæ *Odel* dicebatur, omnes illud psalmographi canentes: Placebo domino in regione vivorum. Interim præsentibus cunctis hæc mortua videbatur. Tandem expergiscens, & oculos elevans, quod vidit omnibus innotuit: *Hactenus*, inquit, *vobiscum libenter commorabar, nunc consideratis multo melioribus his, piget in hac lutea me amplius manere casa.* Dicam vobis in veritate, quod eras vos relictura, locum mihi præordinatum munere divino possidere debeo: sicque factum est. Transit autem anima in Christo fœlix, xi. Cal. Junii. Hoc verum esse, fratres in Christo, mihi credite, & has Ecclesiæ adjutrices nostræ admodum utiles esse pro certo scitote. In suas orationes sanctas me peccatorem hæc susceperunt, & nil unquam boni ex mea parte, proh dolor, receperunt. Imperator autem audiens contectalem suam levius habere, & votum fecisse domino, grates Christo persolvit ex animo, & Pentecosten in *VVirsbuni*, quam primò sanctus domini sacerdos *Luidigerus* suis construxit impensis, venerabiliter celebravit, Abbate *Heithenrico* sibi pleniter ibidem serviente. Postera die, id est 4. Id. Junii *Thiedegus*, Pragensis Antistes, ac martyr Christi successor *Ethelberti*,

Tegdagus
Episc. Pra-
gensis, S.
Adalberti

berti, viam universæ carnis fideliter adiit. Hic in nova educa-
 tus Corbeia, medicinali arte optimè est instructus. Quem Bo-
 lizlaus, senior, ob inobedientiam Christi præconis, paralyti
 percussus, licentia *Tbietmari* Abbatis vocavit, ejusque ma-
 gisterio levius habere cœpit. Sed cum *VVortegus* ex hujus
 mundi caligine, ut prædixi, subtraheretur, auxilio præfati Du-
 cis sedem suam à tertio *Ottone* ad regendum suscepit, de qua
 post mortem *Bolizlavi* senioris ab æquivoco ejus & filio sæpe
 expulsus, toties à Marchione *Ekkihardo* reducitur, & magnas
 patitur injurias. Hic hospites, ut sanctus jubet *Gregorius*,
 non solum ad se invitavit, sed etiam traxit, hoc maximum ha-
 bens vitium, quod ob morbum sibi nocentem bibebat supra
 modum. Paralyticus autem erat, & præ manuum tremore
 assiduo sine astantium auxilio presbyterorum missam canere
 non potuit: sicque usque ad finem languescens, bonis, ut spe-
 ro, animam curabat medicaminibus. Interea *Mararen-
 ses* Bolizlavi milites, magnam Bavariorum catervam dolo cir-
 cumvenientes, incautam occidunt, damnnum sibi ab eis illa-
 tum prius ad partem haud exiguam ulciscentes. Cæsar verò
 ad orientem tendens, Imperatricem ad se in loco, qui *Pathe-
 brunnum* dicitur, venire jubet. Inde ambo usque ad *Magda-
 burg* profecti, à *Gerone* Archiepiscopo honorificè suscepti sunt.
 In sequenti vero nocte, id est dominica, & Non. Julii tempe-
 stas ingruit horrida, homines cum pecoribus simul & ædificiis
 ac frugibus latè consumens. Immensus quoque fragor syl-
 vas concutiens, vias omnes nimis occupabat. Postera die Im-
 perator cum conjuge & exercitu Albim transiens ad *Liesca*, cur-
 tem quondam *Vigonis* Episcopi, & tunc feris innumerabilibus
 inhabitatam, venit, duasque ibidem noctes in castris sedens
 tardantem turbam expectavit. Et post hæc regressa Impera-
 trice, cæterisque compluribus, ipse turmatim processit. Ipsa
 verò die *Henricus*, quondam Bavariorum Dux, à *Bolizlavo*,

successor
 i doneus,
 moritur
 anno 1017
 Cosmogr.
 Prag. p. 216
 ubi plura
 in ejus lau-
 dem.

Mararen-
 ses prom-
 ravis,

Expediti-
 Cæsar in
 Boleslau,

Monasterium S. Iohannis juxta Magd. flammis absumtū.

quò pacis firmandæ gratia perrexit, cum nunciis ejusdem rediit, quem Imperator audita referentem sua iterum legatione remisit, nilque ibi proficientem, ad dominam & sororem suam abire sinit. Interea in *monte sancti Johannis Baptiste*, qui juxta *Parthenopolim* positus, eidem est cum appertinentibus universis subditus, res admodum miserabilis XII. Cal. August. & dominica nocte accidit. Horum in dormitorio confratrum lucerna quædam ardens major solito illuxit, & proxima occupans hoc ibidem quiescentibus, id sero intelligentibus, voraci flamma consumpsit: Et cum tale periculum omnes evaderent, unum ex his causa sacerdotalem eripiendi apparatus subito regressum, & in medio ignis peccata suimet confitentem, perdiderunt. Hujus nomen erat *Henricus*. Dehinc monasterium ab ejusdem loci Abbate *Sigefrido* IX. annis optimè elaboratum, ardens præsentium posteaque advenientium corda turbavit. Insuper duas ejusdem capellas cum refectorio, cæterisque adhærentibus officinis, ignis latè flagrans absorbit: de cujus avaris faucibus divina pietas & confluentium summa devotio, omnes sanctorum reliquias, & maximam thesauri partem, eripuit. Facto autem mane, urbis prædictæ habitatores, & qui ibidem præsidio ab Imperatore relictæ fuerant, conveniunt: detrimentum tale nimio mœrore conquesti. Corporis autem perusti tennes favillas mane confratres summopere colligentes suis apposuere prædecessoribus, Abbatique suo tunc absentem per nuncium suimet eventum miserabilem indixere: Qui ut hæc comperit, suis specialiter accidisse peccatis cognoscens quia emendare nequivit, honesta gravitate tulit. Dum hæc aguntur, *Miseco*, *Bolizlavi* filius, Boiemiam, absentia *Othelrici* Ducis sui minus solito repugnantem, cum X. legionibus invadens, duos dies prædatur eandem, & cum innumerabili captivorum multitudine reversus, patrem gaudiis implevit
immen-

Miseco Boiemiam invadit.

immensis. Cæsar vero cum exercitu suo, & Bohemiorum atque Luticiorum comitatu obviam quæque devastans, v. Id. Aug. ad urbem *Gloguam*, ubi *Bolizlavus* cum suis eos præstolatur, sollicitus venit, & provocantem inter sagittarios latitantes hostem nostros persequi prohibuit. Inde electas ab exercitu valido XII. legiones ad urbem, eoque quod à nostris olim sic condita, *Nemetzi* dictam, præmisit, quæ habitatoribus his venturum præoccuparent auxilium. Quibus castrametatis, hostes adventare rumor indixit, & in nocte tenebrosa, ac in magna imbrum effusione, hos ledere nequaquam valentes, quosdam effugarunt, nonnullosque civitatem intrare inviti patiebantur. Posita autem est hæc in *pago Silersti*, vocabulo hoc à quodam monte nimis excelso & grandi olim sibi indito: & hic ob qualitatem suam & quantitatem, cum execranda gentilitas ibi veneraretur, ab incolis omnibus nimis honorabatur. Imperator autem post tres dies ad eandem cum exercitu valido veniens, castris eandem undique secus circumdari jubet, sperans sic omnem hosti suo claudere accessum. Sapiens ejusdem consilium, & in omnibus bona voluntas multum ibi prodesset, si in efficiendis rebus auxiliantium sibi affectus hunc adjuvaret: Nunc autem per omnes custodias præsidium urbi in noctis silentio advenerat magnum. Tunc omnigenarum species instrumentorum à nostris parari jubentur, & mox parte contraria his admodum similia videntur. Nunquam audiivi aliquos, qui meliori patientia ac prudentiori consilio se unquam defendere niterentur, ex parte gentili crucem sanctam erigebant, ejusdemque auxilio hos vinci sperabant. Si quid his prosperi accidit, nunquam exclamabant, nec adversitatem aliquo gemitu ingravescente aperiebant. Interim *Mararenses* Bohemiam ingressi, urbem quandam expugnant, & cum præda ingenti incolumes exhibant. Quod cum *Marchio Henricus*, hos petere cum exercitu conatus, au-

Glogovia,

Nemetzi
urbs ob-
sessa,

Mora verò
in Bojemi-
am irru-
ptio & cla-
des.

Ec 3

diret,

Belgera

Dux
 * Godefri-
 dus Ger-
 hardū Co-
 mitis, mul-
 tis modis
 regnum
 inquietan-
 tem bello
 vicia. Sige-
 bert. ad an-
 1014.
 Waltherus
 cognomen
 go Pulvis.

Sigefridus
 Gebhardi

direr, festinus insequitur, & occisis ex eorum numero plus quam mille viris, fugientibus cæteris captivitatem hanc omnem solutam domum remisit. Neque tacendum est, quod alii milites Bolizlavi urbem *Belegori* dictam, xviii. Cal. Sept. aggressi, & bello eam impugnantes diutino, Deo gratia, nil proficiebant. Luiticorum autem magna multitudo, quæ domi fuerant, quandam civitatem præfati Ducis petierunt. Ibi plus quam C. socios perdentes cum ingenti tristitia remeabant posteaque ejusdem bona multum vastabant. His quoque adiiciam mortiferum *Godefridi* Ducis & *Gerardi* Comitum congressum. * Illi namque diu invicem discordes, certum condixere diem, qua cum suis fautoribus hæc certo duelli iudicio discernere. Mense Augusto ac vi. Cal. Septemb. in quadam prati florentis planicie condita confligebant. Sed superbiam *Gerhardi* humilitas Christi molliens, ac socios ejus in fugam subito vertens, non minus ex his quam CCC. prostravit viros: ex quibus fuit unus *Waltheri pulverei* nomine, eò quòd in favillam sibi contraria redegisset, vocatus, habitu clericus sed re latro eximius. Hic certario loco cum suis clauditur uno, & tunc sauciatus jacuit in prælio, cui nunquam suffecit sanguinis effusio. Nam perhibent populi, hunc duntaxat cum læticia duxisse diem, quo hastam suimet humano cruore aspersam, & domus domini, quibus alii peperere maligni, incensas ruere vidit. Hic *Burgundia* genitus, & à prædicto Comite quondam captus, non prius ab eo potuit absolvi, quam se eidem semper auxiliaturum, ac loco devoti militis ei servitutum, sacramentis sancivit. Ergo huc vocatus venit, sed ad perpetrandum soliti facinoris augmentum divina tardatus miseratione, non rediit. Capti sunt autem tunc ex parte senioris sui *Sigefridus*, ejusdem filius, nepos autem Imperatricis nostræ, cum *Balarico* aliisque quam plurimis. Sauciatus est ibi *Cono*,
 cui

cui jam illicite nupsit neptis sua, *Ernesti* Ducis vidua. Prædictus vero Dux nil nisi xxx. milites perdidit, & hos elegantes. Interea perfectis omnibus instrumentis, cum jam ibi tres sederet hebdomadas Cæsar, ad urbem pugnare iussit, & hæc omnia injecto à propugnaculis igne celeriter ardere vidit. Post hæc *Othelricus* cum suis urbem ascendere tentans, nil profecit. Tunc *Luitici* similia aggressi, deiiciuntur. Cæsar autem videns exercitum infirmitate depressum in urbe capienda in vanum laborare, iter suum nimis arduum ad *Bohemiã* direxit: Ibiq; ab ejusdem provinciæ justo Duce *Othelrico* susceptus, decenti munere honoratur. Interim Marchio *Henricus*, amitæ meimet filius, longa agrotatione vexatus xiv. Cal. Octob. Orientalium decus Francorum, obiit, & in septentrionali parte monasterii, in *Sveinfordi*, civitate sua positi, ab Episcopis tribus, *Henrico*, *Eberhardo* & venerabili *Riculpho*, extra Ecclesiam, ut ipse petiit, juxta januam sepultus est. Hoc Cæsar in *Misni* comperiens multum doluit. *Bolizlavus* verò in *Vvorzi* *zlava* civitate eventum rei sollicitus expectans, cum Imperatorem abisse, urbemque suam incolumem stare audiret, lætatur, militibusque congauget. Pedites autem illius plusquam sexcenti *Bohemiã* clanculum petentes, prædamque sibi more solito inde sperantes, quem hostibus laqueum extendere, paucis excedentibus incurrere. Sed *Luitici* redeuntes irati dedecus deæ suimet illatum, queruntur. Nam hæc in vexillis formata à quodam *Hermanni* Marchionis socio lapide uno trajecta est: & dum hoc ministri ejus Imperatori dolenter retulissent, ad emendationem xii. talenta perceperunt. Et cum juxta *Vvorzin* civitatem *Mildam* nimis effusam transire voluissent, deam cum egregio L. militum comitatu alteram perdiderunt. Tam malo omine residui domum venientes, à servitio Cæsaris se malorum instinctu ab alienare nituntur. Sed habito post communi suimet placito

à priori

Henrici
Marchonis
mors.

Sveinford.

Luticiorum
Dca. Luti-
ci, & Wilzi,
hi quatuor
populi à
fortitudi-
ne disti-
sunt: Ky-
zini & Cir-
cipani, cis
Panim:
Tholenti
& Redari
trans Pa-
nim. Hel-
mold.
Chronic.
Slav. lib. 7.
cap. 2.

à prioribus suis convertuntur. Laborem istius itineris, & commune detrimentum, quis unquam valet explicare? In exuperabilis Bohemix regionis introitus, sed multo deterior ejusdem fuit exitus. Facta est hæc expeditio ad perniciem hostis, sed crimine nostro multum læsit victoribus nostris. Quod enim tunc in nobis non licuit inimicis, peractum est postea criminibus nostris. Desseam quoque quod *Bolizlavi* satellites inter *Albim* & *Mildam* facinus perpetrabant. Namque hi jussu senioris sui velociter egressi xiii. Octob. plusquam mille mancipia in his partibus sumpserunt, plurimaque incendio latè consumentes, prospero itinere revertuntur. Imperator autem Cal. Octob. *Merseburg* venit ibique *Ekkibardum*, novæ civitatis Abbatem, & huic XXIII. annos & v. menses præsentem, *Pragensi* præfecit Ecclesiæ, eundem v. Non. Novemb. ab *Erkenbaldo* Archipræsule consensu meo consecrari præcipiens. Ibi tunc *Bolizlavi* nuncius *Luidolphum* juvenem, diu captivum remitti promisit, suosque milites apud nos firma detentos custodia, pro ejus deliberatione relaxari petiit: & si aliquem Imperatori nuncium de acquirenda ejusdem gratia mittere licuisset, diligenter inquirat. Assiduò Principum suimet interventu Cæsar his omnibus assensum præbuit, & tunc primo comperit, *Rufforum* regem, ut sibi per internuncium promisit suum, *Bolizlavum* petiisse, nilque ibi ad urbem possessam profecisse. Hujus regnum præfatus Dux postea cum exercitu invadens, generum suimet, & fratrem ejus, diu expulsus, inthronizavit, & hilaris rediit. Imperator à nobis exiens, inde ad *Alstidi* venit, ibique omnium memoriam sanctorum digna veneratione celebravit: & tunc in eodem die *Herdingus*, novæ civitatis ab Imperatore ibidem constitutus Abbas, à *Gerone* Archiepiscopo consecratur. Insequenti dominica die, id est, tertio Non. Novemb.

Cæsar

Eccardus
quartus
Episc. Pra-
gensis suc-
cedit Teg-
dago anno
1018. Cos-
mas Prag.
lib. 1.

Cæsar quoddam prædium, *Rogalici* vocatum, quod tunc ab *Hartholdo* milite sibi placito acquisivit concambio, confratribus nostris in Merseburg Christo famulantibus, dedit, & lucum quendam ab *Hagero*, prædicti senioris germano, x. talentis argenti comparatum, eorundem utilitatibus accommodavit, præceptisque suis firmari præcepit. Tres quoque Ecclesias in *Lipzi* & in *Olscinzi*, ac in *Gnsua* positas mihi concessit. In hoc vernali tempore idem aureum altare ad decus Ecclesiæ fabricari iusserat nostræ, ad quod ego ex antiqui altaris nostri sumptu auri vi. libras dedi. Sed cum in prædicta civitate Cæsar V. hebdomadas & iv. dies sederet, dilectum sibi locum *Bavenberg* visitat: ibi tunc mense Decembri *Henricum* etiam, quondam Bavariorum Ducem, & tunc II. annos, & penè tot menses, sua depositum culpa, pristinis Imperator restituit honoribus die dominica: sicut ei firmatum est prius à *Poppone* Trevirensi Archiepiscopo. Sed antequam hujus conclusionem anni faciam, quædam in hoc dicenda interferam. *Thietmarus*, venerabilis sanctæ Asenbrunensis Ecclesiæ Episcopus, servus sancti Mauricii in Magdaburg, & prius utilis *Maguntia* & *Aquisgrani* Præpositus, caligine quadam obfuscante lumen hoc visibile in priore perdidit anno, ac interiori oculo eò lucidius radiante fomitem totius lucis Christum indefesso labore jam contemplatur. Hic, rege Henrico, successit antessori suo *Nonnoni*, * qui *Orhilulphus* dicebatur. Obierunt in hoc anno *Amalricus*, *Farmundus* & *Bezelinus*, & paucas sedens hebdomadas *Altmannus*. Hic Monachus fuit sancti Johannis in *Magdaburg*, indeque ab *Arhelheida* Abbatissa, eo quòd de sua esset familia, *Arnulpho*, regis germano, & nunc Episcopo Ravennaris Ecclesiæ, ad servitium ab ea datus est: à quo postea consecratus, à suis toxicata potione læsus est. In mea civitate & in oppido *Silivellun* dicto, miraculum quoddam accidit in secunda Decembris hebdomada,

Cæsar in monasterium & Episcopatum Merseburg. liberalitas.

Lipzia

Henricus Dux Bavariorum recuperata

Thietmarus Osnabrugensis Episc.

Arnulphus Cæsarum frater Episc. Ravennas.

331113

Ff

Fuit

Fuit ibi quædam mulier, quæ cum virum suimet domi non haberet, super se & super filios hospitium obsebat suum, & ecce ante gallicinium sonitus ab ea immensus auditur. Hac talibus obstupefacta, vicinos clamore continuo evocans, necessitatem suam indicat. Qui volentes eidem succurrere, crebra jactatione repelluntur. Tandem januam frangentes, gladiisque intrantes evaginati, quid matris familias, vel ipsis, tantum rebellaverit, diligenter inquirunt: & quia monstrum erat, hostem non inventientes, egressi sunt tristes. Mulier autem prædicta diem expectans sollicita crastinum, proximum accersivit presbyterum: Qui omnem hanc domum reliquiis sanctorum & aqua lustravit benedicta. In sequenti vero nocte partum de supra dicto terrore concutitur, & Deo gratias, crebra presbyteri visitatione liberatur. Tale aliquid ubicunque evenit, novum aliquid præendit. Unusquisque fidelium non sibi timeat terrorem illum: se peccatorem ex corde cognoscat, & signo sanctæ crucis jugiter se muniens, omnem adversariam potestatem prorsus excludat. Hostis incautos quosque sic illudit, & in se aliquid credentes ad ultimum decipit. Ubi desolatio tunc est, aut facinus subsecutum est, vel aliqua mutatio, talis rei præcedit indicio. Quia nobis adhærere domino, & spem nostram ponere in eo, bonum est. Præoccupemus sanctam faciem ejus assiduis precibus, ut sive aliquid nobis præsignetur, sive celetur, misericordissima pietate sua in nobis peccatoribus hoc compleatur. Non est admirandum, quod in his partibus tale ostendatur prodigium. Nam habitatores illi raro ad Ecclesiam venientes de suorum visitatione custodum nil curant: Domesticos colunt Deos, multumque sibi prodesse eosdem sperantes, his immolant. Audivi de quodam baculo, in cujus summitate manus erat, unum in se ferreum tenens circulum, quod à Pastore illius villa, in quo is fuerat, per omnes domos has singulariter

gulariter ductus, in primo introitu à portitore suo sic salutaretur: *Figila, Hennil, vigila*: sic enim rustica vocabatur lingua: & epulantes ibi delicate de ejusdem se tueri custodiae stulti aurumabant, ignorantes illud Davidicum: *simulacra gentium opera hominum &c. similes illis fiant facientes ea. & confidentes his.* Quia vero omne rarum est utique admirandum, ac per sæpe ut portenta stupendum, ideo quandam rem, quæ in nostris evenit temporibus, explano. Serenissimo Rege *Henrico* dominante, ac *Vigberto* antecessore meo vigente, in villa quadam *Rochliz* dicta, quam à Matrona venerabili *Ida*, nuru primi *Ottonis* nostræ traditam Ecclesiam, *Gero* præpositus in beneficium tenuit, sicut ab eo veraciter comperi, accidit in messe laboriosa, cum in una dierum operarii ejusdem jam lassise voluissent reficere, panem primitus incisum sanguinem viderunt effundere, idque admirantes seniori suo, concivibusque ostendunt, & ut reor, hoc prodigium futuri exitum belli, ac in eo multorum cruorem hominum præsignavit emanaturum. Alteram quoque rem, quamvis multo laudabiliorem, tamen mirabilem, memoriaque dignam describo. In arce *Romulea*, quæ omnium caput urbium, ob diversarum qualitatem causarum, in una Ecclesia, & in dextera parte altaris, ab uno pavimenti foramine per integrum diem, multis hoc cernentibus atque stupentibus, oleum emanavit. Hujus partem *Johannes*, *Crescentii* Filius, in ampulla quadam *Henrico* seniori suo, & tunc Regi nostro, transmisit, & quia oleum nunc pro misericordia ponitur, ut illud: *Oleum de capite tuo non deficiet*: nunc pro adulatione, ut hoc: *Oleum peccatoris non impinguat caput meum*: in hoc signo clementiam Rectoris nostri abundantem, & illius patricij lasciviam latentem perpendo. Namque is apostolicæ sedis destructor, muneribus suis & promissionibus phaleratis regem à Domino constitutum palam sæpe honorificavit, sed Imperatoriæ dignitatis

Idololatris.

Prodigiū.

Roma caput urbium.

Oleum Romæ à terra scaturit.

Johannes Crescentii F.

fastigium hunc ascendere multum timuit, omnimodis quædam prohibere clam tentavit. Quia sicut sanctus Gregorius asserit: *Terrena altitudo confunditur, cum celsitudo cælestis aperitur.* Rex etenim noster, quamvis homo esset, Zelum Domini habuit, & sanctarum violentas prædationes Ecclesiarum fortis armatus vindicavit, hancque benignitatem nisi cœlitus sibi præstitam, non habuit iste terrenus, & natura & actibus voragine cœnulentæ traxit in prædam, quod multorum devorata manus ad aram Apostolorum pro peccatis cōgessit in hostiam: qui cum non longè post obiret, duplici ultione, ut vereor, confunditur, & Domino Papæ securitas, regique nostro amplior potestas aperitur. Amplius progrediar disputando, regisque Russorum, *Vladomiri*, actionem iniquam prostringendo. Hic à Græciâ ducens uxorem *Helenam* nomine, Tertio *Otoni* desponsatam, sed ei fraudulenta calliditate subgraçtam, Christianitatis sanctæ fidem ejus hortatum suscepit, quam justis operibus non ornavit. Erat enim fornicator immensus & crudelis, magnamque vim Danais mollibus ingessit, Hic tres habens filios, uni eorum *Bolizlai* Ducis, nostrique persecutoris, filiam in matrimonium duxit, cum qua missus est à Polonis *Reinbernus*, præsul falsæ Cholbergiensis. Ille in pago *Hassegun* dicto natus, liberalique scientiâ à prudentibus magistris educatus, gradum Episcopalem ascendit, ut spero dignus. Quantum autem in cura sibi commissa laboraverit idem, non meæ sufficit scientiæ, nec etiam facundiæ. Fana idolorum destruens incendit, & mare dæmonibus cultum, immixtis quatuor lapidibus, sacro chrismate perunctis, & aqua purgans benedicta, novam Domino omnipotenti propaginem in infructuosa arbore, id est, in populo nimis insulso, sanctæ prædicationis plantationem eduxit. Vigiliarum, & abstinentiæ & silentii assiduitate corpus suum affligens, cor ad speculum divinæ contemplationis infixit. Quem prædictus
Rex

Vladomir
rus Russus.

Helena
uxor.

Filius Vladomiri.

Rex audiens, filium suum hortatu *Bolizlavi* tacito reluctatum sibi, cepit cum eodem & uxore, & in singulari custodia claudit. In qua Pater venerabilis, quod in aperto fieri non potuit, in decreto studiosis in divina laude petegit. Hic cum se laerymis, assiduaq; orationis ex corde contrito prolata hostia, summo sacerdoti reconciliaret, ex arto corporis carcere solutus, ad libertatem perennis gloriae gaudens transit. Praefati regis nomine potestas pacis injustae interpretatur: quia non illa, quam aut impii invicem tenent, vel habitatores hujus mundi possident, quae semper nutat, pax vera dicitur, sed ille solus ea specialiter utitur, qui omnem animi suum motum componens, Regnum Dei patientiae vincens angustia solatio promeretur. In coelesti securitate sedens Episcopus ille, ridet viri minas injusti, & castitate gemina potitur, ac fornicatoris illius, ultrices flammis speculatur: quia nostro Doctore Paulo teste, *adulteros judicat Deus. Bolizlavus* autem haec omnia comperiens, in quantum potuit vindicare non desistit. Post haec Rex ille plenus dierum obiit, integritatem hereditatis suae duobus relinquens filiis, tertio adhuc in carcere posito: qui postea elapsus, conjugem ibidem relicta, ad focerum fugit. Rex praedictus habuit lumbare venereum, innatae fragilitatis majus augmentum: Sed magister nostrae salutis Christus cum lumbos, luxuriae nocentis abundantia refertos, praecingi juberet, nostros continentiam, & ne aliquid provocamus, innotuit. Et quia de lucerna ardente a praedicatoribus suis rex praefatus audivit, peccati maculam peracti assidua elemosynarum largitate deterfit. Scriptum est enim: *Facite elemosynam, ac omnia sunt vobis munda.* Hic cum jam decrepita aetatis esset, regnumque diu haberet praedictum, obiit, sepultus in *Kiovia*, civitate magna, & in Ecclesia Christi martyris, & Papae elementis, juxta praedictam conjugem suam, sarcophagis eorumdem, in medio templi palam

Filius eius
domiri cum
conjugem
custodiam
tradidit.

Ullodomin
mors.

Filius captus
vi fugas.

Kiovia

stantibus. Cujus potestas inter filios dividitur, Christique eloquium in omnibus affirmatur. Namque vereor id subsequi, quod vox veritatis pronunciat compleri, dicit enim: *Omne regnum in seipsum divisum, desolabitur* &c. quam ut mutare in his partibus velit Dominus sententiam, omnis Christianitas oret. Quia nunc paululum declinavi, redeam, quæ in prædicto evenerint anno, superius indiscussa succincte aperiens. Curtis pars maxima imperialis in *Palathi*, & in *Trajectensi* civitate major Ecclesia cum omnibus *Etelbalai* Præfulis mansionibus, ac cum *Iburg Thiedrici* Comitis urbe, casu accidente, combusta. Imperator autem ab *Bavenberg* discedens ad *Virzburg* primo, denique ad *Francofordi* venit, ibidemque nativitatem dominicam festivis peregit gaudiis.

Francofurt
unde no-
men inve-
nerit Con-
fer Gabeli-
num. Et
vi. p. 188.

Sed ne hujus nominis auctoritas te lectorem amplius lateat, sicuti à credibilibus viris audivi, sic annunciare cupio tibi. Regnante *Carolo* Imperatore Magno, *Pipini* regis filio, bellum fuit inter suos, & prædecessores nostros, in quo certamine Franci à nostris devicti, cum flumen, *Mœnus* dictum, sine aliqua vadi certitudine palantes transire cogerentur, cervam præcedentem, & divina miseratione, quasi viam eis demonstrantem, subsequuti, optati littoris, securitate potiuntur lati. Inde locus hic *Francorum* dictus *Vadum*. In illa expeditione prædictus Cæsar cum se jam ab hostibus superatum esse cognosceret, præcessit talia fatus: *Carius mihi, ut populi exprobrantes dicant, me hinc fugisse, quam hic cecidisse: quia dum vivo injuria pondus illat & vindicaturum me spero.* Anno dominicæ incarnationis *DCCC.* prædictus Cæsar *Carolus* ad suæ virtutis & bonæ operationis deaurationem in una die *ix.* Episcopatus in *Saxonia*, Christo subdita, dispositis singularibus parochiis, constituit. Quatuor naves *Venerorum* magnæ, diversisque pigmentis refectæ, naufragium sunt in prædicto

Octo Epi-
scopatus
uno die in
Saxonia
conditi.

anno perpeffa, & ut prædixi, in occiduis partibus, raro antea
 quiescentibus, pacifica, domino gratias, manebant cuncta.
 Et *Ekkihardus* confrater meus, sancti Johannis Baptistæ Mo-
 nachus in *Magdaburg*, paralytico depressus morbo, loque-
 lam perdidit. In *Bavariorum* confinio atque *Mararensums*
 quidam peregrinus, nomine *Colomannus*, ab incolis quia spe-
 culator esset, capitur, & ad professionem culpæ, quam non
 meruit, diris castigationibus, compellitur. Ille cum se nimis
 excusaret, pauperemque Christi se sic vagari affirmaret, in
 arbore diu arida, innocens suspensus est. Nam caro ejus à
 quodam postea paululum incisa sanguinem fudit, ungues ac
 capilli crescebant. Ipsa quoque arbor floruit, & hunc Chri-
 sti Martyrem esse monstravit. Hæc *Marchio Henricus* ut
 comperit, corpus ejusdem in *Mezeleum*
 sepelivit.

s. Colomā-
 nus pro
 speculato-
 re occisus
 Vid. Chron
 Australe
 ad an. 1015.

CHRONI-